

WASA DAGBLAD

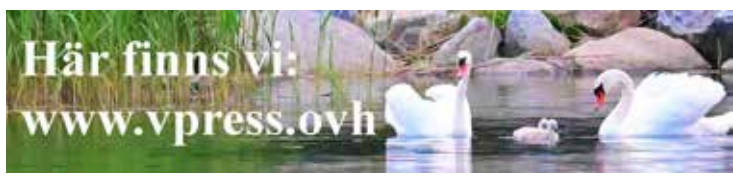
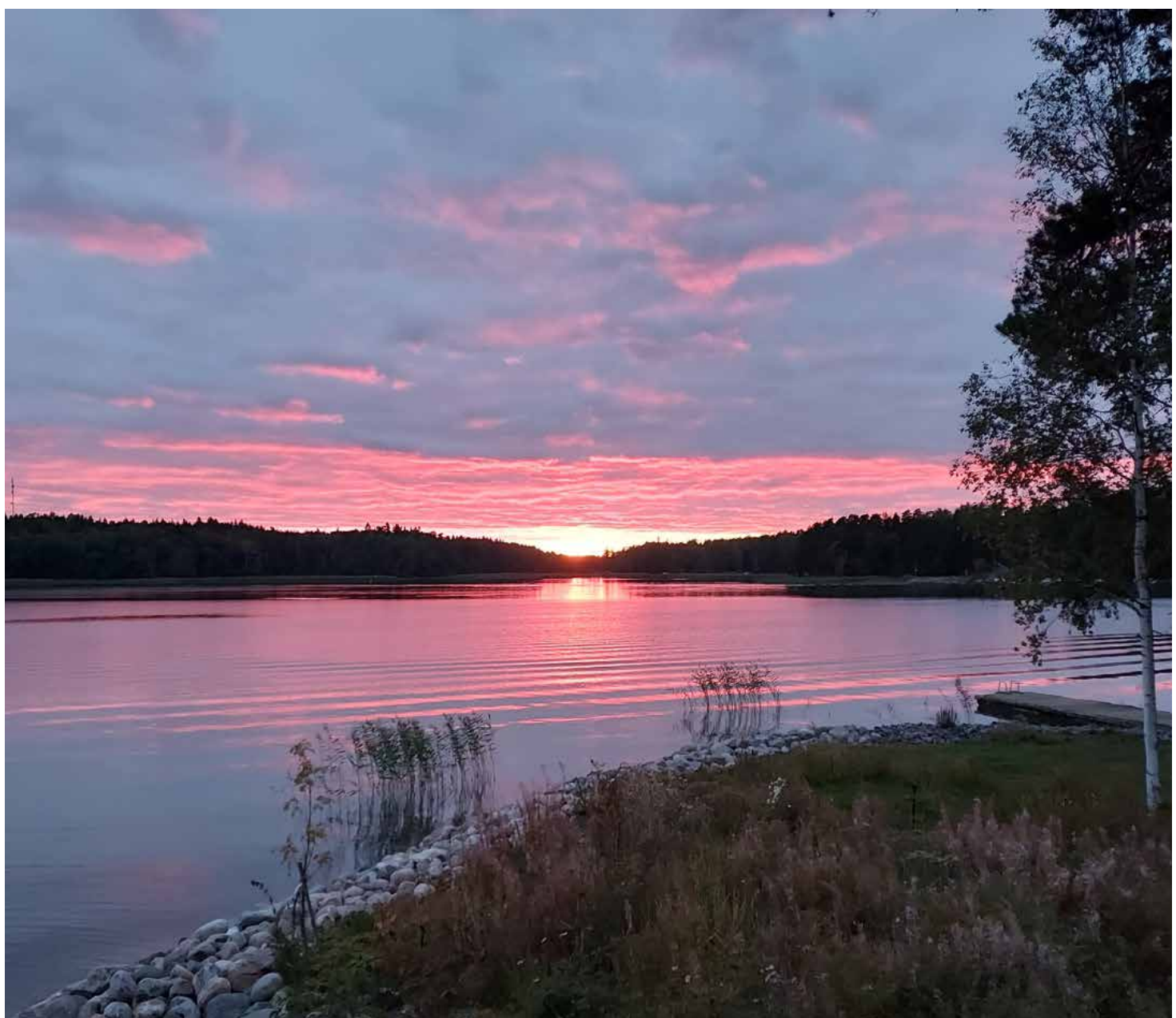
GPT-3

Lösnummer 1 €
Gratis på nätet

ISSN 2954-2448

Nr 16 **Söndagen den 21 april** **2024**

Wasa Dagblad - en modärn tidning med layout från 1870-talet. Då hade de flesta tidningarna detta format, motsvarande A4, och 4 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det finns mycket att läsa på 4 sidor. Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar, hämtade från Nationalarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). Texten i denna publikation genereras delvis med GPT-3, OpenAI:s storskaliga språkgenereringsmodell. Efter att ha skapat utkast till språk har texterna granskats, redigerats och reviderats språket och tidningen tar det yttersta ansvaret för innehållet i denna publikation. Wasa Dagblad utkommer tillvidare på söndag morgon, men vår strävan är att den skall utkomma alla dagar så småningom. Tidningen kan läsas gratis på nätet, tryckta lösnummer kostar 1 €. Annonspris 6 €/spaltmillimeter, men standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 50% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminsas sedan till spaltbredd 46 mm. Ifall annonsen inte ryms med kontakter vi (utrymmet är ju begränsat). Chefredaktör Hans Björknäs. Post: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Vasa, telefon +358-40-5462455. E-post: wasadagblad@gmail.com

Här finns vi:
www.vpress.ovh

**Malax - nästbäst i
Finland, sid 2-3**

Beställ Wasa Dagblad - det kostar ingenting. Sänd en email med rubriken Prenumeration till wasadagblad@gmail.com

I DAG

Positiva trender i socialbidragsstatistiken speglar regional framgång. Malax näst bäst!

FPA:s nyligen publicerade statistik om mottagare av grundläggande socialbidrag i icke-kommuner ger en inblick i ekonomisk välfärd i olika regioner över hela Finland. Dessa siffror ger insikter om effektiviteten i sociala säkerhetsnät och förekomsten av fattigdom i olika samhällen.

Vid första anblicken målar data en lovande bild, med Malax som den näst bästa kommunen när det gäller andelen mottagare av grundläggande socialbidrag. Detta framsteg avspeglar positivt på regionen och antyder att Malax har relativt få individer som står inför ekonomiska svårigheter. Närvaron av fem kustkommuner i Österbotten bland de tio bästa understryker ytterligare styrkan i sociala stödssystem i dessa områden.

Det är värt att notera att medan dessa statistik ger värdefulla insikter, inkluderar de inte Åland, som kan ha sina egna unika dynamiker när det gäller socialbidrag och fattigdomsbekämpning.

Å andra sidan ger siffrorna också insikter om områden som står inför större utmaningar. Kommuner som Vantaa, Kerava och Outokumpu visar högre andel av invånare som förlitar sig

på grundläggande ekonomiskt stöd. I Vantaa exempelvis ligger andelen mottagare av socialbidrag på hela 11,4 %, vilket betyder betydande klyftor jämfört med kommuner som Malax.

Koncentrationen av högre andelar mottagare av socialbidrag i stora städer som Helsingfors, Tammerfors och Åbo väcker viktiga frågor om stadsfattigdom och effektiviteten i sociala stödssystem i tätbefolkade områden. Det är avgörande för beslutsfattare att fördjupa sig i de grundläggande orsakerna till dessa klyftor och genomföra riktade åtgärder för att adressera dem.

I Finland fungerar socialbidrag som ett viktigt säkerhetsnät som tillhandahålls av Kela och

kommuner. Medan Kela täcker grundläggande socialbidrag är kommunerna ansvariga för kompletterande och förebyggande åtgärder. Det är viktigt att erkänna socialbidrag som en tillfällig lösning avsedd att stödja individer och familjer under perioder av ekonomisk nöd.

När vi firar framgången hos regioner som Malax i hanteringen av dessa utmaningar måste vi också fördubbla våra ansträngningar för att stödja samhällen som står inför större socioekonomiska klyftor. Genom att främja samarbete mellan myndigheter, lokala myndigheter och samhällsorganisationer kan vi arbeta mot att bygga mer inkluderande och motståndskraftiga samhällen där varje individ har möjlighet att blomstra.

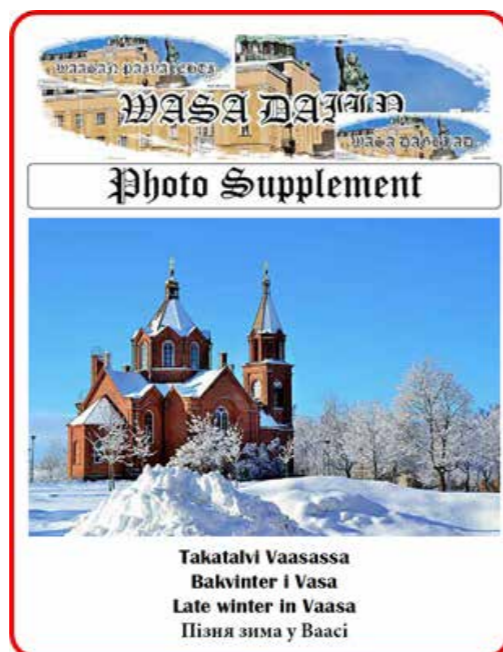

Photo Supplement - vpress.ovh

NYHETER

I dag - sista tillfället att se Berndt Lindholms utställning på Tikanoja

Berndt Lindholm: En pionjär inom finskt landskapsmåleri

Berndt Adolf Lindholm (1841-1914) var en finlandssvensk landskapsmålare som anses vara en av pionjärerna inom finskt utomhusmåleri. Han föddes i Lovisa, Finland, och studerade vid Åbo konstskola och Konsthögskolan i Düsseldorf. År 1876 belönades han med en medalj vid Centennial Exposition i Philadelphia och mottog det finska statens pris året därpå. Samma år bosatte han sig i Göteborg och blev intendent för stadskonstsamlingen 1878. Lindholms målningar präglas av sin realism och känsla för detaljer. Han målade ofta kustscener, men han målade också skogar, berg och andra landskap. Hans verk är känt för sin användning av ljus och skugga, och för dess atmosfäriska effekter.

Berndt Lindholm var en begåvad och inflytelserik konstnär som spelade en stor roll i utvecklingen av det finländska landskapsmåleriet. Hans verk fortsätter att beundras av konstlärare över hela världen.

Baserat på dessa siffror går det bra för oss. Malax näst bäst i Finland

FPA har publicerat statistik över hur många som får grundläggande utkomststöd i andra länder än kommunerna. Eftersom man kan anta att mottagaren av grundläggande utkomststöd är, om inte helt fattig, så åtminstone fattig, är det bättre ju lägre denna andel är. Och det är där vår region klarar sig bra. Malax är näst bäst och man kan därför säga att det är väldigt få människor i Malax som har problem med sin inkomst. Topp tio är Larso, Korsholm, Närpes och Peder-

söre. Fem av de tio största kommunerna ligger alltså i Österbottens kustområde. Åland ingår dock inte i denna statistik, Befolkningsandel av mottagare av grundläggande socialt bistånd:

Masku 1,3 %
Malax 1,5 %
Pyhäntä 1,5 %
Rusko 1,5 %
Luoto 1,6 %
Korsholm 1,6 %
Närpes 1,6 %
Evijärvi 1,7 %
Pedersöre kommun 1,7 %
Muonio 1,8 %

Hur är det med de sämsta kommunerna? I Vanda får 11,4 procent grundläggande utkomststöd. Med andra ord får sju gånger fler människor detta stöd där jämfört med Malax. Här är de tio sämsta kommunerna: Kommun Folkmängd av utkomsttagare: Vanda 11,4 %
Kervo 10,6 %

DENNA TIDNING KAN MAN LÄSA VAR SOM HELST

Som här i Amsterdam

Outokumpu 10,0 %
Lahtis 9,9 %
Helsingfors 9,2 %
Jyväskylä 9,0 %
Tammerfors 9,0 %
Kemi 8,9 %
Kotka 8,8 %
Åbo 8,6 %

De stora städerna ser ut att ha problem, listan innehåller alla de tre största, det vill säga Helsingfors, Tammerfors och Åbo. I Finland betalas utkomststödet av FPA och kommunerna.

FPA betalar grundläggande utkomststöd och kommunen ansvarar för kompletterande och förebyggande utkomststöd. Socialbidrag är ett ekonomiskt stöd som en sista utväg för en person eller familj som täcker grundläggande livsutgifter. Utkomststödet är avsett som en kortvarig förmån.

(Statistik från kela.fi)

**De, som vet litet mera
är
De, som läser Wasa Dagblad**

FPA föreslår en modell med läkare och sjuksköterska

Historien om hälsovårdsersättningar i Finland började 1967 när Kela började ersätta kostnaderna för privata specialistbe-

sök, med målet att underlätta tillgången till specialistvård. Från och med början av 2024 har beslut fattats om att öka Kelas ersättningar. Målet med den nya Kela-ersättningsmodellen är att förbättra tillgången till primärvård och kontinuiteten i vården. För närvarande finns det inga detaljerade planer om fortsättningen av Kelas ersättningar för nuvarande specialistbesök.

Fördelarna med kontinuitet i patient-läkare-förhållandet erkändes också i slutet av 1980-talet i Kelafinansierade modeller för fast läkare som en del av Social- och hälsovårdsministeriets fastläkareförsök. Två andra fastläkareförsök genomfördes genom att omorganisera verksamheten vid hälsocentraler för att fungera på en

ansvarsbasis för befolkningen och genom att göra läkarnas arbetstid flexibel. I alla tre fastläkareförsök jämfördes verksamheterna med konventionell hälsocentralverksamhet.

I Kelas fastläkarpilotprojekt från 1985 till 1993 åtog sig privata utövare att ta emot patienter inom 3 vardagar. Kela betalade ersättningar till fastläkare baserat på befolkningens storlek, åldersstruktur och läkarens erfarenhet. Specialistbesök och kostnader för laboratorie- och röntgentester täcktes av Kela till medicinska centra. Fastläkartjänster samt laboratorie- och bildningstester var gratis för patienterna. Kontinuiteten i patient-läkare-förhållandena förbättrades mest för personer utan arbetsrelaterad hälsovård. Dessutom, genom specialistkonsultationer inom sjukhussektorn, minskades användningen av akutsjukvård och remisspraxis till sjukhusens kliniker modifierades.

Den nya Kela-ersättningsmodellen kan vara baserad på en modell med läkare och sjuksköterska. Alla invånare i välfärdsområdet skulle kunna välja, om de önskar, en fastläkare som verkar inom den privata sektorn som sin primärvårdstjänsteleverantör, tillsammans med en sjuksköterska som samarbetspartner, istället för en hälsostation inom välfärdsområdet. Detta skulle minska arbetsbelastningen för välfärdsområdet, och överlappande aktiviteter skulle inte stödjas av Kelas ersättningar. Andra yr-

VECKANS KONSTUPPLEVELSE:

Robert Wilhelm Ekman

1808-1873

Landets mest tongivande konstnär i medlet av 1800-talet, anses av många vara målarkonstens fader i Finland.

Lemminkäinen och den eldiga örnen, 1867

kesverksamma (som sjukgymnaster, psykiatriska sjuksköterskor, psykologer eller socialarbetare) från antingen den privata sektorn eller välfärdsområdet skulle kunna stödja teamet vid behov.

Ett par med läkare och sjuksköterska som arbetar enligt den nya Kela-ersättningsmodellen skulle följa regionalt överenskomna värdeskalerings- och vårdkedjeåtgärder. Diagnostiska tjänster skulle tillhandahållas av välfärdsområdet eller motsvarande tjänsteleverantörer till samma kostnad.

Frihetsstatyn

Aimo Nyberg och Ilkka Virtanen håller en föreläsning om Finlands Frihetsstatyn historia och symbolik på Medborgarinstitutet Almas. En öppen och kostnadsfri föreläsning om Finlands Frihetsstatyn historia och symbolik kommer att hållas på Medborgarinstitutet Alma i Vasa på onsdagen den 24 april 2024 kl 18–19.30. Föreläsningen äger rum på Medborgarinstitutet Alma, beläget på Raastuvangatan 31, i auditoriet B231, 2:a våningen. Evenemanget kommer att

hållas på finska.

Vasa har flera krigsminnesmärken, varav Finlands Frihetsstaty är en av de mest imponerande. Under Medborgarinstitutet Almas föreläsningkväll kommer Finlands

Frihetsstatys historia och symbolik att utforskas genom att granska monumentets detaljer.

Det finns tre nationella minnesmärken i Vasa som relaterar till vårt lands tidiga självständighet och berättar om Vasas betydelse under denna kritiska period. Det viktigaste av dessa minnesmärken är Finlands Frihetsstaty, som skapades av professor Yrjö Liipola och avtäcktes med storslagna ceremonier på Vasas torg den 9 juli 1938.

Dessa minnesmärken är inspirerade av och står som en evig påminnelse om de ansträngningar och uppoffringar som krävdes för att uppnå självständighet. Kraven och uppoffringarna under senare krig har stärkt deras ställning som symboler för vårt lands självständighet och frihet. Detta blir särskilt tydligt när det gäller Finlands Frihetsstaty, som har blivit en viktig och kär symbol för våra veteraner från de senaste krigstiderna.

Föreläsarna är konstläraren Aimo Nyberg och professorn Ilkka Virtanen. Tillsammans kommer de att behandla Finlands

Frihetsstats historia och symbolik. Under föreläsningen kommer det att ges en översikt över olika faser i minnesmärkesprojektet, från Mannerheims initiativ år 1918 till Liipolas förverkligande 1938, samt en guidad virtuell rundtur runt statyn för att förklara dess symbolik.

En lycklig kvinna från Korsholm

Hon vann två vinster på 100 000 euro var i Keno kvällsdragningen. Hon spelade vinnraderna på Sale Replot i Korsholm och i Rewell Center i Vasa.

Måndagen den 8 april hade Korsholmskvinnan dubbel tur i Keno kvällsdragningen. Hon deltog i dragningen med två spelkuponger köpta från olika platser, men med identiska nummer. När lyckan föll på just den här raden blev även vinsten på 100 000 euro dubbel. Kvinnan vann alltså totalt 200 000 euro.

- Herregud! Är detta ens på riktigt? Kan det här vara sant, undrade vinnaren förvånad efter att ha fått ett grattisamtal från Veikkaus.

De lyckliga vinnarnas nummer är väl inpräntade hos henne eftersom de är kopplade till viktiga datum för henne. Först spelade vinnaren de kända Keno-numren på en vanlig shoppingrunda utan att tänka så mycket på det. Senare samma dag var hon ute och gjorde andra ärenden och bestämde sig för att gå in på ett spelrum för att spela de kända Keno-numren, då hon inte kom ihåg om hon redan hade lämnat in raden tidigare under dagen.

Den lyckliga spelaren följde inte med Keno dragningen utan fick reda på sin dubbla lycka först några dagar senare.

- Jag förstår det här ännu inte eller kan tro att det är sant. Jag måste nog pusta ut och låta dammet lägga sig. Men nu kan jag åtminstone planera framtiden utan bekymmer och hjälpa även mina nära och kära, säger vinnaren mitt i känslomässig storm.

Den dubbla lyckan kom från en Keno-rad som spelades på nivå 9. Med en vinstmultiplikator på 50 000 blev det en vinst på 100 000 euro per rad med en insats på två euro.

De, som vet litet mera är

De, som läser Wasa Dagblad

Vasa Elnät investerar 17 miljoner euro i utvecklingen av elnätet

Under året 2024 kommer Vasa Elnät att investera 17 miljoner euro i att utveckla elnätets kapacitet och förbättra distributionssäkerheten. I de största projekten saneras elnätet, elstationer

Elnätet saneras på Skärgårdsvägen i Sundom i Vasa samt på Bredskäret i Södra Vallgrund, Korsholm. Elkablar grävs ner i marken i Veikars, Kors-holm.förnyas och delar av elnätet kommer att grävas ner i marken.

Guidade rundvandringar på Gamla begravningsplatsen

Måndag 22.4 kl. 14.00-15.00 och kl. 16.00-17.00 Guidade rundvandringar på Gamla begravningsplatsen. Start från begravningsplatsens port, Vörågatan 2. Rundvandringarna hålls både på finska och svenska.

Gamla begravningsplatsen i Vasa anlades 1864. Begravningsplatsen har även kallats för Almaudd efter den första avlidna som begravdes där. Under de guidade rundvandringarna får du höra om Vasas historia, inflytelserika personer i samhället och hjälter under krig och fred. Besökarna får även bekanta sig med de många min-

nesmärkena på begravnings-platsen och områdena med hjältegravar.

Anmälan senast fredag 19.4 kl.18.00: <https://forms.gle/vBGs4GrooqA5FyGA8>

Miapetra Kumpula-Natri

Europaparlamentarikern Miapetra Kumpula-Natri har utsetts till goodwill-ambassadör för den internationella människorättsorganisationen Orphan's Feeding Foundation (OFF). OFF bedriver betydelsefullt arbete för att säkerställa ukrainska barns rättigheter. Sedan Rysslands anfallskrig började har tiotusentals ukrainska barn kidnappats till Ryssland. Även om de ukrainska myndigheterna har identifierat cirka 20 000 av dessa barn, uppskattas det verkliga antalet vara betydligt högre.

OFF samarbetar med de ukrainska myndigheterna för att hitta och återföra de kidnappade barnen tillbaka till Ukraina. Dessutom erbjuder organisationen eftervård till de barn som har återvänt till Ukraina, vilket är mycket viktigt för att hantera de traumatiska upplevelsorna. Kumpula-Natri kommenterade i ett pressmeddelande: "Att använda barn som verktyg i krigföringen är grymt och skoningslöst. Vi måste göra allt vi kan för att se till att de kidnappade barnen återvänder till sitt hemland. Vi arbetar för att säkerställa att de kidnappade barnens rättigheter respekteras och att denna fruktansvärda situation kommer till beslutsfattarnas medvetande."

Vasa sparar på kultur och idrott

Vasa stads ekonomiska utjämningsprogram för åren 2024–2027 påverkar också stadens kultur- och idrottstjänster. Stadens kultur- och idrottsnämnd behandlar sparåtgärderna på sitt möte 16.4.2024. De föreslagna besparingarna uppgår till cirka 3,2 miljoner euro. På grund av ekonomiska utmaningar har staden varit tvungen att

omvärdera budgetarna för olika sektorer. Sparåtgärderna inom kultur- och idrottstjänsterna är en del av ett mer omfattande arbete för att balansera stadens ekonomi. Detaljerna kring besparingsåtgärderna är ännu inte helt klara, men de kommer att diskuteras i detalj på styrelsemötet. Målet är att hitta hållbara lösningar som inte äventyrar stadens kulturutbud eller idrottsmöjligheter. Efter utskottsbehandlingen går sparförslagen vidare till stadsstyrelsen och slutligen till stadsfullmäktige för beslut. Konsekvenserna för kultur- och idrottstjänsterna klarnar i och med det slutliga beslutet. Vasa är känt för sitt rika kulturliv och mångsidiga idrottsmöjligheter. Stadsborna följer noggrant med hur åtgärdsåtgärderna påverkar dessa tjänster, och beslutsfattandet kommer säkert att väcka debatt bland invånarna.

Internationell mediekonferens i Helsingfors 25–26.4

Gilles Marchand, generaldirektör för det schweiziska public service-bolaget och Kristina Riegert, professor från Stockholm, är huvudtalare på konferensen om mediehistoria inom nordisk public service.

Forskningsprogrammet Yle 100 ordnar den internationella konferensen Pohjoiset kertomukset ja digitaalisen horisontit (nordliga berättelser och digitala horisonter) i Stora Smedjan i Böle 25–26.4.2024. Evenemanget har tre huvudteman: digitala horisonter, media och den nationella identiteten samt nordiska röster.

Konferensen öppnas med ett keynotetal av Gilles Marchand, styrelseledamot i den Europeiska rundradiounionen (EBU) och generaldirektör för det schweiziska public service-bolaget, torsdagen den 25 april. Fredagen den 26 april är professor Kristina Riegert från Stockholm huvudtalare.

Torsdagen den 25 april fokuserar man särskilt på relationen mellan Yle, Finland och finländarna under Finlands första självständiga årtionden. Fredagen den 26 april står Yle och kulturen samt Yles väg mot en digital tjänst i fokus. Hela konferensprogrammet och anmälningsuppgifter finns på forskningsprojektets webbplats. Konferensen kan följas via en öppen stream på samma sida.

"Finländarna har alltid varit intresserade av Yle som bolag. Även forskare har varit intresserade av det. Forskningsprogrammet Yle 100 har sammanställt den senaste tidens finländska Yle-forskning och velat inspirera till ny akademisk Yle-forskning. På konferensen får man utöver internationella föredrag höra föredrag om public - Yle av över 20 forskare. Det här är en investering i Yle-relaterat kunskapskapital

för framtiden", säger Ismo Silvo som är Yles ansvariga för forskningsprojektet Yle 100.

(YLE Pressmeddelande)

Helsingfors-Vanda flygplats bland topplaceringarna på Skytrax World Airport Awards

Helsingfors-Vanda flygplats har utsetts till bästa flygplats i Nordeuropa vid den nyligen hållna galan World Airport Awards på Passenger Terminal EXPO i Frankfurt. Utmärkelserna, som delas ut av Skytrax, baseras på passagerarenkäter och utvärderar olika aspekter av flygplatsupplevelsen. Även om Hamad International Airport i Doha tog hem topppriset för världens bästa flygplats 2024, understryker Helsingfors-Vanda flygplats position som en ledande flygplats i Norden. Detta erkännande återspeglar flygplatsens engagemang för att ge passagerarna en smidig och trevlig reseupplevelse.

Andra anmärkningsvärda vinnare från ceremonin inkluderar Singapore Changi Airport (2:a plats globalt), Seoul Incheon Airport (3:e plats globalt och världens mest barnvänliga flygplats) och Tokyo Haneda Airport (världens renaste flygplats, världens bästa inrikesflygplats, världens bästa tillgänglighetsanläggningar).

Utmärkelserna visar upp de olika styrkorna hos flygplatser världen över. Passagerare som flyger via Helsingfors-Vanda kan vara säkra på att de får en toppmodern flygplatsupplevelse i Nordeuropa, medan resenärer via andra vinnande flygplatser kan förvänta sig exceptionell service, bekvämligheter och anläggningar.

De 20 bästa flygfälten enligt Skytrax:

1. Doha Hamad Airport
2. Singapore Changi Airport
3. Seoul Incheon Airport
4. Tokyo Haneda Airport
5. Tokyo Narita Airport
6. Paris Charles de Gaulle Airport
7. Dubai Airport
8. Munich Airport
9. Zurich Airport
10. Istanbul Airport
11. Hong Kong Airport
12. Rome Fiumicino Airport
13. Vienna Airport

14. Helsingfors-Vanda
15. Madrid-Barajas
16. Centrair Nagoya Airport
17. Vancouver Airport
18. Kansai Airport
19. Melbourne Airport
20. Copenhagen Airport

Radionyheter med AI-röster från 5.4.24

F från och med fredagen den 5.4.2024 kommer STT:s nyheter att höras igen på flera radiostationer när Bauer Media utökar användningen av pilotnyhetsankaret AI till sina 11 radiostationer, enligt pressmeddelandet.

Nyheter som STT:s journalister skriver och läser med artificiell intelligens når en miljonpublik när nyhetssändningarna hörs på Bauer Medias mest populära kanaler, såsom Radio Nova, Iskelmä och Radio Nostalgia.

Finska Nyhetsbyrån var i årtionden känd bland allmänheten särskilt för sina radionyheter. Även om nyheterna nu läses av ett virtuellt nyhetsankare, ändrar den artificiella intelligensen inte innehållet i nyheterna, utan de är skrivna av STT:s professionella journalister och har gått igenom den redaktionella processen. Nyheter som hörs på radion är därför lika tillförlitliga som alla andra STT-produktioner. Det slutliga valet av nyheter som hamnar i sändning görs också av människor.

Vasa föreslår besparingar på nästan 7 miljoner euro

Vasa stads balanseringsprogram för åren 2024–2027 påverkar också stadsstyrelsens och de resultatområdenas verksamhet. Vasa stadsstyrelse behandlar dessa besparingar på sitt möte 8.4.2024. Besparingarna föreslås uppgå till 6 956 500 euro, enligt Vasas pressmeddelande.

Vasa stad har ett pågående ekonomiskt utjämningsprogram. Målet är att spara cirka 40–50 miljoner euro i stadens verksamhet för åren 2024–2027. Spartrycket beror till stor del på att den kommunala ekonomin

i allmänhet har försvagats på grund av minskade skatteinkomster och statsandelar, och påverkar därmed också flera andra kommuner i Finland.

– Besparingar eftersträvas inom alla sektorer och resultatområden, även inom stadsstyrelsens verksamhet, säger ekonomi- och strategidirektör Cecilia Raunio. Besparingar i representationskostnader och bidrag, till exempel

Besparingar för åren 2024–2027 föreslås i stadsstyrelsens verksamhet, till exempel i olika understöd som Helsingfors stad beviljar med 482 400 euro, i representationskostnader med 80 000 euro, i projekt och projekt med 200 000 euro, i inköp av tjänster med 152 000 euro, i olika

De, som vet litet mera är De, som läser Wasa Dagblad

Välfärdsområdet överträffade förväntningarna trots underskott

I bokslutet för år 2023 visar välfärdsområdet på en negativ balans om 38 020 528,09 euro. Trots detta är underskottet betydligt mindre än vad som förväntades, med en differens på hela 24 miljoner euro.

Intäkterna för välfärdsområdet under 2023 uppgick till 103,1 miljoner euro, vilket överstiger den budgeterade summan med 4,3 miljoner euro, eller 4,3 procent. Försäljningsintäkterna belöpte sig till 19 miljoner euro, avgiftsintäkterna till 50,2 miljoner, understöd och bidrag till 23,3 miljoner, hyresintäkterna till 9,2 miljoner, och övriga intäkter till 1,3 miljoner euro. De understöd och bidrag som erhållits från projekt finansierade med statliga medel påverkar inte resultatet, eftersom motsvarande kostnader ingår i verksamhetskostnaderna.

Det är ett positivt tecken att intäktsbudgeten kunde realiseras under välfärdsområdets första år som en ny organisation. Verksamhetskostnaderna för 2023 belöpte sig till 888,8 miljoner euro, vilket är 2,3 procent, eller 21,3 miljoner euro, mindre än den budgeterade summan. Personalkostnaderna uppgick till 429 miljoner euro, vilket är 27,8 miljoner euro mindre än budgeterat.

Den främsta orsaken till att en så pass stor del av personalbudgeten inte använts beror på svårigheter med rekrytering, vilket resulterade i att närmare 300 årsverken inte utfördes jämfört med vad som budgeterades.

Dessutom erhöles 2,4 miljoner euro mer än vad som planerades för personalsättningar, såsom sjukförsäkringsersättningar. Slutligen var utfallet av lönejusteringarna inte heller så stort som förväntat.

Trots det redovisade underskottet är det tydligt att välfärdsområdet överträffade förväntningarna genom att realisera en större del av intäktsbudgeten och minska verksamhetskostnaderna jämfört med budgeten för år 2023.

Körsångsgränden i Vöråstan

saneras med början 9.4.2024. Kommuntekniken anlägger nya dagvat-tensystem, ytor och planteringar i gränden. Enligt bedömning blir sa-neringen klar i oktober 2024. Körsångsgränden är belägen i Vöråstan mellan Fiskaregatan och Skeppsgatan.

Who is Roger Broo?

Vasas museers utställningsår öppnas med en presentation av den i Österbotten födde konstsammlaren Roger Broos (1945–2017) samling. På utställningen visas ett urval av några hundratal verk som donerats till Stiftelsen för Åbo Akademi. Utställningen kompletteras därtill med verk som donerats till Åbo konstmuseum samt verk i familjens ägo. Samlingsutställningen visas 12.4–8.9.2024 i Österbottens museum.

Konstsamlaren Roger Broo (1945–2017) skapade en omfattande samling med verk av främst unga bildkonstnärer i början av deras karriärer. Broo följde med nutidskonstens utveckling och var en återkommande besökare på museernas och galleriernas utställningar. Broo var förutom konstsamlare också en mycket aktiv aktör inom Finlands kultur- och konstfält.

I utställningen Who is Roger Broo? presenteras samlaren och hans samling. De verk som visas beskriver samtidigt samlaren som person. Den lokala konstnären Carina Granlund har funderat över frågan i ett flertal skisser som hon gjort inför ett beställningsporträtt av Broo. I den mångsidiga samlingen är flertalet konstnärer representerade med bara ett eller ett fåtal verk, medan konstnärer som Granlund, Manno Kalliomäki, Veronika Ringbom och Pauli-

ina Turakka Purhonen presenteras med flera verk. I utställningen ingår teckningar, målningar, grafik och några skulpturer av totalt 33 konstnärer. Samlingsutställningen har kurerats av amanuens Janna Sirén och den har producerats i samarbete mellan Stiftelsen för Åbo Akademi och Vasas museer. Utställningen är också en del av jubileumsfirandet för Åbo Akademis 50 år i Vasa.

–I samlingen ingår både humor, lekfullhet och allvar. Dess mångsidighet och brokighet berättar om ett vidsynt samlande av och genuint intresse för konst, berättar amanuens Janna Sirén.

(Bild: Österbottens museum)

Historiskt framsteg: Nytt e-bibliotek för alla öppnar 23.4.24

Biblioteksdagen firas tisdagen den 19 mars. I år firar biblioteken Biblioteksdagen med öppnandet av ett nytt e-bibliotek, som öppnar den 23 april.

E-biblioteket är en betydande reform, eftersom det nu behövs nya praktiska metoder för att förbättra finländarnas försämrade läsförståelse.

”E-biblioteket hjälper till att nå nya läsare som inte ännu besöker biblioteket eller som inte har möjlighet att använda läshjälpstjänster”, säger Juha Manninen, verksamhetsledare för Finlands biblioteks-förening.

”E-biblioteket är nödvändigt ur bibliotekens synvinkel eftersom det ökar regional jämlikhet och rättvisa. Snart kommer nästan alla finländare att ha tillgång till samma material.

Det är naturligt för biblioteket att söka nya kunder på nätet.

”När läsplatsen förändras är det rätt att biblioteket erbjuder läsning där den platsen finns.”

EU-VALET

EU-valet 2024: Var, när, hur?

Nästa val till Europaparlamentet kommer att äga rum i juni 2024

Nästa val till Europaparlamentet kommer att äga rum i juni 2024.

Finland:

Valdagen: söndag 9.6.2024

Förtidsröstning:

I Finland: 29.5.–4.6.2024

Utomlands: 29.5.–1.6.2024

Valkrets: Hela Finland, även Åland

Antal ledamöter i Europaparlamentet: 15

FPA, digitaliseringen och EU-valet: fyra viktiga perspektiv

FPA anser att det i Europaparlamentsvalet är skäl att fästa särskild uppmärksamhet vid hållbar digitalisering, arbetskraftens rörlighet, psykiska hälsa och integration.

Valet till Europaparlamentet kommer att äga rum från 6 till 9/06/2024. Inför valet vill FPA påminna om att EU påverkar Finlands lagstiftning och direkt verkställigheten av den sociala tryggheten och myndighetstjänsterna. FPA:s verksamhet återspeglar i synnerhet EU:s bestämmelser om digitalisering och samordning av rätten till social trygghet för personer som flyttar inom EU.

FPA:s experter deltar aktivt i det internationella samarbetet, till exempel i Europeiska kommissionens arbetsgrupper. De samarbetar också regelbundet med företrädare för andra länder.

”Vi vill aktivt delta i utvecklingen av den sociala tryggheten och dess genomförande även på internationell

nivå. FPA har en enorm mängd information som också kan utnyttjas i EU:s beslutsfattande, säger FPA:s generaldirektör Outi Antila.

FPA lyfter fram fyra synvinklar som det lönar sig att fokusera på i EU-valet:

1. Hållbar och effektiv digitalisering
2. Den sociala tryggheten stöder arbetskraftens rörlighet
3. Välbefinnande genom att investera i psykisk hälsa
4. Smidigare integration genom invandringslagstiftning

EU:s förordningar påverkar den sociala tryggheten i Finland

Många av EU:s nya digitaliseringsinitiativ påverkar FPA och FPA:s kunder. Nu är det dags att inrikta sig på ett effektivt genomförande av dem i stället för att lägga fram ytterligare förslag. Viktiga frågor för de finländska socialförsäkringsinstitutionerna är bland annat ändringen av EU:s digitala identitet och digitala plånböcker, förordningen om artificiell intelligens och det gemensamma digitala informationsutbytet. En preliminär överenskommelse har nåtts om förslaget om ett europeiskt hälsodataområde, så det är också dags att förbereda genomförandet av flödet av elektroniska hälsodata. Målet med det europeiska hälsodataområdet är att hälsouppgifterna ska flyta smidigt i Europa, och i Finland genomförs det med hjälp av Kanta-tjänsterna.

Att öka arbetskraftens rörlighet är viktigt för EU:s livskraft. Genom att utveckla EU-lagstiftningen kan vi säkerställa att den sociala tryggheten smidigt kan svara på de behov som ett föränderligt arbetsliv medför. Vid uppdateringen och utvecklingen av EU:s förordningar om samordning av de sociala trygghetssystemen ska man fästa uppmärksamhet vid bland annat ökat distansarbete och atypiska anställningsförhållanden. Det skulle vara viktigt att slutföra de föreslagna ändringarna redan 2016.

Psykiska problem försvagar välbefinnan-

det och arbetsförmågan. Målen för EU:s strategi för psykisk hälsa måste främjas på EU-nivå för att säkerställa förebyggande och behandling av psykiska störningar. Prislappen för psykiska problem i hela Europa är omkring 600 miljarder euro per år. Vid utvecklingen av EU:s migrationslagstiftning är det viktigt att ta hänsyn till migranternas familjer och möjliggöra integration genom arbete. På EU-nivå måste större uppmärksamhet ägnas åt att se till att ett tydligt socialt trygghetspaket också stöder integrationen av arbetstagare som kommer till EU och deras familjer. Man måste också sträva efter att fastställa enhetliga och tydliga regler. Under våren kommer FPA:s syn på EU-valet att förklaras närmare i de tal som publiceras på FPA:s webbplats. Det första talet kommer att publiceras i april.

FPA ordnar en panel för EU-valet om digitalisering

FPA ordnar en panel för EU-valet ”Så klarar du dig i EU:s digitala djungel” 3.5.2024. I panelen diskuterade kandidaterna i Europaparlamentsvalet utmaningar och möjligheter i anslutning till digitaliseringen och EU:s digitala satsningar. EU:s digitala regelverk har också stor betydelse för de nationella myndigheternas och tjänsternas funktion.

EVENEMANG

NATIONELLA VETERANDAGENS HUVUDFEST

arrangeras i Vasa den 27 april på temat Veteranernas arv bevaras – tillsammans lyckas vi .

Nationella veterandagen firas årligen den 27 april. Dagen högtidligt hålls för att hedra Finlands krigsveteraner samt som minne av att kriget tog slut och freden började. Temat för år 2024 sänder ett budskap om vikten av att bevara veteranernas arv och säkerställa dess fortsatta synlighet. Huvudfesten hålls i Botniahallen.

VAASAN KUOROFESTIVAALI - VASA KÖRFESTIVAL - VAASA CHOIR FESTIVAL

9-12.5.24
Festivalen fyller 30 år!
www.vaasa.fi

ILMAJOEN MUSIIKKIJUHLAT

ARMI OOPPERA
7.6.-16.6.24
Lilli Paasikivi
musiikkijuhlat.fi

PRIDE-veckan i Vasa och Korsholm

10-16.6.24
<https://www.regnbagsallians.fi/>

VASA AIR SHOW 15.-16.6.

Finlands största flyguppvisning 2024!
Finlands Flygförbunds huvud-flyguppvisning Flyguppvisningen arrangeras av ett team av Vasa Flygklubbs proffs. Vår organisation är redo att göra ditt deltagande framgångsrikt. Finlands Luftfartsförbunds (SIL) årliga huvudflyguppvisning är också flygvapnets, arméns och Gränsbevakningsväsendets huvudflyg-uppvisning. Flyguppvisningen ordnas i samarbete med Finlands mest erfarna flyguppvisnings-arrangörer, som har erfarenhet av att arrangera 20 internationella flyguppvis-

ningar i Finland, Europa och Asien.

<https://vaasaairshow.fi/fi/etusivu>
KALEVALASPELEN detta år i vasa
27-30.6.2024

FM-tävlingen i friidrott, Kalevaspelen, är ett av de främsta nationella idrottsevenemangen i Finland.
<https://kk2024.fi/>

"HERÄTTÄJÄJUHLAT" I VASA 5.-7.7.2024

I sommar arrangeras Vasas andra uppväckelsefestival, hela 60 år efter den senaste händelsen.

Dagarnas motto är "Ge vind i seglen". Festivalområdet ligger mitt i centrum, tillsammans med många hotell och restauranger, vilket gör det enkelt att ta sig runt till fots eller med cykel. I Vasa är du verkligen vid havet, eftersom avståndet från torget till stranden endast är några hundra meter. En lugn kvälls promenad längs stranden, ett besök i lekparken eller utforskande av stadens magnifika kulturutbud kan enkelt göras i omedelbar närhet av festivalområdet.

"Körtiradio" sänder program dygnet runt under dagarna

TANGOMARKKINAT 40 år

10-14.7.2024
Seinäjoki
<https://www.tangomarkkinat.fi/>

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

24.7 - 31.7.24
Korsholmmusicfestival.fi

VAASA FESTIVAL

1-3.8.2024
<https://vaasafestival.fi/>
TOVE TEUVALLA-OPERA
Östermark kyrka .Teuvan kirkko
3.8.24 - 11.8.2024
<https://www.korsholmmusicfestival.fi/tove-teuvalla/operan-tove-teuvalla>

KONSTENS NATT- TAITEIDEN YÖ 15.8.2024

Men redan nu kan man börja planera olika evenemang, anmälan för denna har öppnats.

WASA FUTURE FESTIVAL

5-10.8.2024
Wasa Future Festival 2024 kommer att äga rum den 5-10 augusti. Evenemanget samlar kunniga och motiverade personer från näringslivet, universiteten, de regionala beslutsfattande organen och ministerkåren för att fokusera på att lösa problem i Vasa och runt om i Finland. Festivalen täcker teman som sträcker sig från industriella innovationer till kulturella aspekter och erbjuder en plattform för samarbete och problemlösning. Evenemanget kan följas på Wasa Future Festivals YouTube-kanal.

Wasa Innovation Center Gerbyvägen 18
65230 Vasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

VASA STADSTEATER

12.9.2024 saa ensi-iltansa klassikkomusikaali Cabaret, joka on tarina elämäntähtäjästä ihmisistä vuosien 1929-1930 Berliinin sykkeessä. Nuori amerikkalainen kirjailija Clifford Bradshaw etsii itseään, ihannoit vapaata maailmaa. Englantilainen kabareelaulaja Sally Bowles nauttii asemastaan Kit Kat Klubin rakastettuna päätähtenä. Heidän kohdatessaan käynnistyy musikaalin tarina.

ÅRETS KONSTHÄNDELSE I VASA!

EERO JÄRNEFELTS UTSTÄLLNING öppnar den 23.11.24

BOK

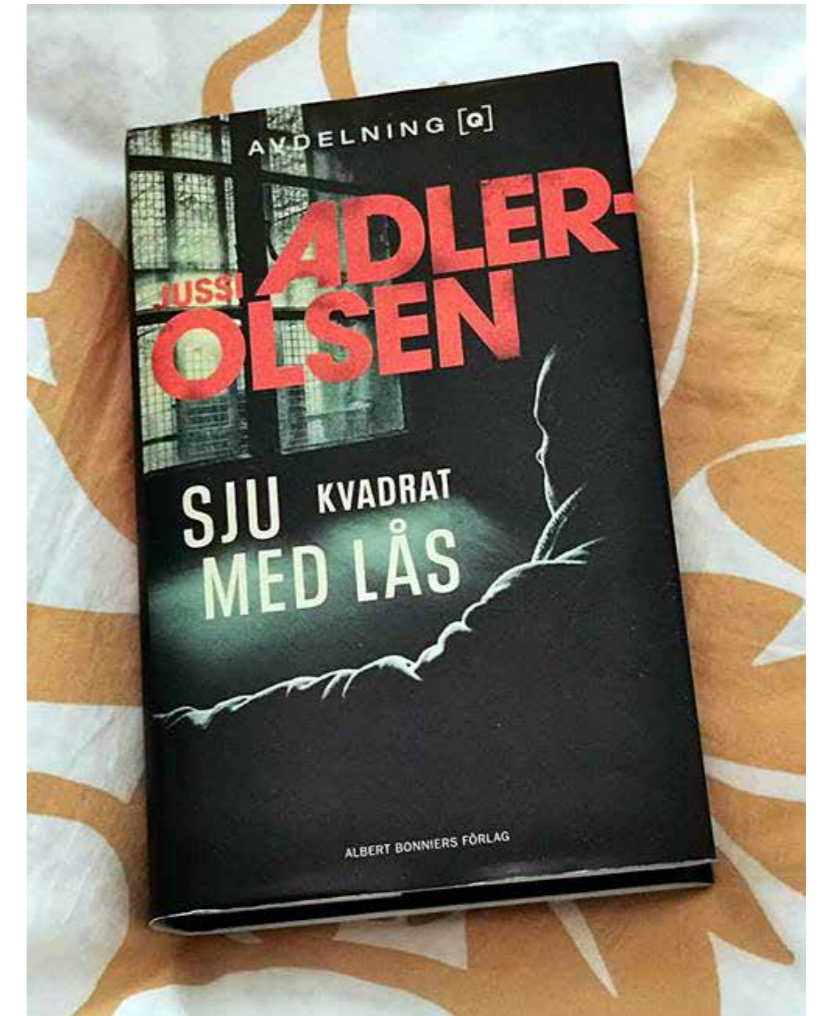
Rättvisa serveras kall: En fängslande avslutning på Adler-Olsens serie Avdelning Q

Jussi Adler-Olsens "Sju kvadrat med lås", den gripande finalen i hans internationellt bästsäljande serie Avdelning Q, levererar en tillfredsställande avslutning som kommer att lämna fans andlösa. Det här är inte bara en vanlig deckare – det är en högin-satsprisad jakt mot klockan där gränsen mellan jägare och jagad suddas ut dramatiskt.

Berättelsen kretsar kring Carl Mørck, den barska och problemfyllda ledaren för Avdelning Q, en enhet för kalla fall som är förvisad till källaren i Köpenhamns polisdistrikt. Mørck befinner sig fängslad och står inför ett gammalt fall som har kommit tillbaka för att hemsöka honom med dödliga konsekvenser. Med sitt liv i fara och sin frihet på spel måste resten av Avdelning Q-teamet – Assad, Rose och Gordon – gräva ner sig i ett skrämmande olöst mysterium för att avslöja sanningen och rentvå sin ledare.

Adler-Olsen väver skickligt samman flera tidslinjer och håller läsaren på helspänn när det förflutna och nuet kolliderar dramatiskt. Utredningen belyser Mørcks förflutna och avslöjar dolda djup i hans karaktär och motivationer. Denna introspektiva resa ger berättelsen en extra dimension av känslomässig komplexitet och gör Mørck ännu mer fängslande.

Birollerna är lika välutvecklade

På finska heter boken "Selli" och på engelska "Locked in". Den finska översättningen har inte ännu utkommit.

de. Assad, den briljanta analytikern, och Rose, den ihärdiga utredaren, använder sina unika färdigheter för att sätta ihop pusslet. Gordon, den evigt optimistiska arkivarien, ger en touch av humor mitt i spänningen. Deras lagarbete och orubbliga lojalitet till Mørck står i centrum för berättelsens känslomässiga kärna.

"7 kvadrat med lås" är en mätterklass i spänning. Adler-Olsens prosa är skarp och koncis och fångar perfekt brådskan och

klaustrofobin i Mørcks situation. Vändningarna i handlingen är skickligt utformade och håller läsaren på helspänn till allra sista sidan.

Detta är en obligatorisk läsning för fans av nordisk noir och polisprocedurer. Men även nykomlingar till serien Avdelning Q kommer att bli fängslade av den intrikat konstruerade handlingen, de relaterbara karaktärerna och en känsla av rättvisa som äntligen serveras, om än kall.

VETERANVECKAN 22-28.4.2024

Program i Vasa och Korsholm under Veteranveckan 22-28.4

Nationella veterandagen firas i Vasa lördag 27.4. Under Veteranveckan ordnar även kompletterande program i anslutning till temat från guidade rundturer till allsång, föreläsningar och utställningar.

Huvudfesten

på Nationella veterandagen hålls 27.4 kl. 13.30–15.00 i Botniahallen (publiken anländer senast kl. 13.00). I Botniahallen serveras mat och kaffe klockan 11.30–13.00.

För musiken på festen står flottans musikkår under ledning av kapellmästare Tero Haikala. Som solister uppträder musikmajor Juha Ketola och sångerskan-skådespelerskan Sarah Nordergård. På festen uppträder även kören Wasa Sångargille, Kuula-institutets kör Estradi och kören Fading, som består av elever i musikklasserna vid Onkilahden yhtenäiskoulu. Konferencier på festen är redaktör Manu Myllyaho.

Festen direktsänds på Yle1 och Yle Arenan.

Innan huvudfesten 27.4 hissas också flaggan kl. 9.00 vid Finlands Frihetsstaty på Vasa salutorg och kl. 10.00–11.00 hålls en ekumenisk, tvåspråkig

festgudstjänst i Trefaldighetskyrkan.

Efter gudstjänsten kan du avgiftsfritt åka buss till Botniahallen med avgång från stadshuset och sedan tillbaka efter festen.

Under veteranveckan ordnas även avgiftsfritt kompletterande program

8.4–31.5 på huvudbibliotekets avdelning Länder och kulturer (andra våningen) visas en bokutställning om veteranerna från våra krig. I bokutställningen kan du låna litteratur i anslutning till vinterkriget och fortsättningskriget.

I Vasa stadsbiblioteks samlingar finns också Giftskåpet, dvs. ett skåp med förbjudna böcker. Giftskåpet finns på andra våningen i huvudbiblioteket på avdelningen Samhälle och Ekonomi. Det går inte att låna böckerna i skåpet, men besökarna kan läsa och undersöka dem på biblioteket. Av många böcker finns det låneexemplar på bibliotek i Finland och av några verk har även nya upplagor tryckts. Du kan bekanta dig med giftskåpets boklista på Vasa stadsbiblioteks webbplats: <https://kirjasto.vaasa.fi/sv/-/erikoiskokoelmat>

Måndag 22.4 kl. 14.00-

15.00 och kl. 16.00-17.00 Guidade rundvandringar på Gamla begravningsplatsen. Start från begravningsplatsens port, Vörågatan 2. Rundvandringarna hålls både på finska och svenska.

Gamla begravningsplatsen i Vasa anlades 1864. Begravningsplatsen har även kallats för Almaudd efter den första avlidna som begravdes där. Under de guidade rundvandringarna får du hör

om Vasas historia, inflytelserika personer i samhället och hjältar under krig och fred. Besökarna får även bekanta sig med de många minnesmärkena på begravningsplatsen och områdena med hjältegravar.

Anmälan senast fredag 19.4 kl.18.00: <https://forms.gle/vBGs4GrooqA-5FyGA8>

Arrangör: Vaasa-Mustasaari oppaat ry Vasa-Korsholm guider rf.

Tisdag 23.4 kl. 15-16.00 Guidad rundvandring på kasernområdet.

Start från vid Setterbergsstatyn, Kyrkoespianaden 34.

Kasernområdet i Vasa är ett av Finlands bäst bevarade träkasernområden från 1800-talet. På den guidade rundvandringen får du höra om områdets historia, arkitektur och framtid. Vi går genom Björkparken till stranden, där guiden berättar om Jägarstatyn och minnesmärket över Finlands flygvapen.

Anmälan senast måndag 22.4 kl. 18.00: <https://forms.gle/mXix-s67tj3b4Kp2q6>

Arrangör Vaasa-Mustasaari oppaat ry Vasa-Korsholm guider rf.

Tisdag 23.4 kl. 18.00–19.00 föreläsningen Laitonta, moraalitonta ja lihottavaa: Suhtautuminen paritansseihin ja soita-ajan tanssikielto Suomessa (om inställningen till pardans och dansförbud i Finland under kriget).

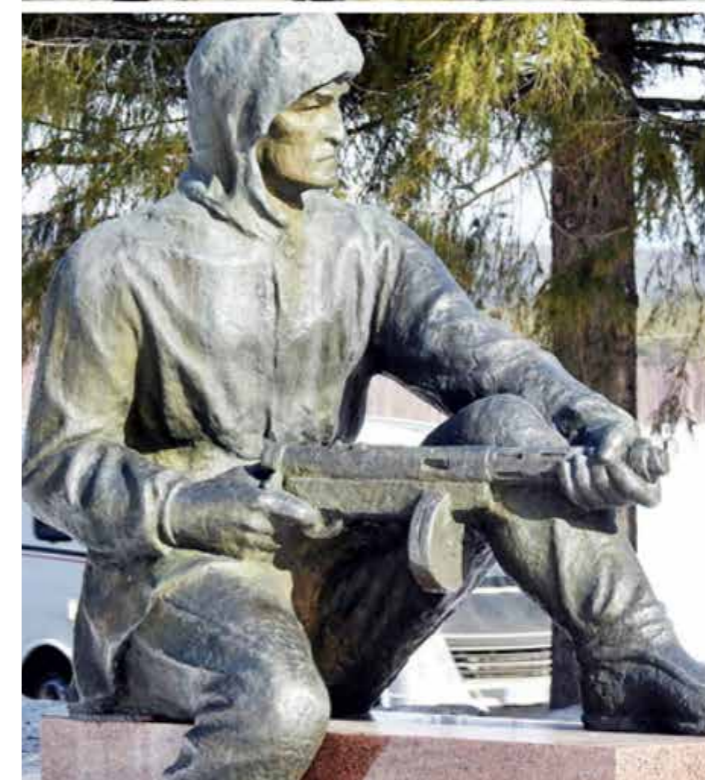
Dramasalen i huvudbiblioteket.

Historiker och docent i Finlands historia Marko Tikka. Föreläsningen hålls på finska.

Ingen anmälan.

Onsdag 24.4 kl. 18.00–19.30 föreläsningen Suomen Vapaudenpatsas ja sen symboliikka (om Finlands Frihetsstaty och dess symbolik). Medborgarinstitutet, Rådhusgatan 31, auditorium B231.

Lärare i bildkonst Aimo

Nyberg och professor emeritus Ilkka Virtanen.

I Vasa finns det flera sådana minnesmärken över kriget som det bara finns ett exemplar av i Finland, bl.a. Jägarstatyn och minnesmärket över Finlands flygvapen (Örnstatyn). Av dem är Frihetsstatyn den absolut mest imponerande. På föreläsningen får du höra om dess historia

och symbolik.

Föreläsningen hålls på finska. Anmälan: <https://uusi.opistopalvelut.fi/vasa/fi/course/66306>

Torsdag 25.4 kl. 15.00 Rikstidens tillättna allsångerer.

Köpcentret Rewell, Viljos torg.

Den manliga vokalgruppen Vox Liminum bjuder

in publiken att stämma in i sånger från krigstiden och framför utvalda låtar arrangerade för gruppen.

Vokalgruppen leds av Jari Ojalainen och Katriina Korkman. För ackompanjemanget står Bo Lund (dragspel). Konferencier för evenemanget är Ralf Holmlund.

Det är fritt inträde och ingen förhandsanmälan behövs.

Fredag 26.4 Utställningen Vasa 400 - guidade avgiftsfria rundvandringar.

kl. 13.00 på svenska, kl. 14.00 på finska. Österbotens museum, Museigatan 3.

Utställningen Vasa 400 ger besökarna en inblick i Vasa stads 400-åriga historia. Utställningen förmedlar berättelser ur Vasa stads historia, som börjar när staden grundades 1606. Som tema har berättelserna förhållanden och händelser som format samhället, förvaltning, utbildning, människors utkomst, vardag och fest.

Anmälan: museoinfo@vaasa.fi.

Lördag 27.4 kl. 10-12 och söndag 28.4 kl. 12-14 Vasa krigsveteranmuseum har öppet.

Kyrkoespianaden 22 A.

Vasa krigsveteranmuseum förevisar krigshistoria från Finska kriget till fortsättningskrigets slut. Museets samlingar består huvudsakligen av vapen, medaljer, uniformer och krigsmateriel.

Grupper kan separat komma överens om tider. Kontakt på 050 537 7909.

(vasa.fi)

Säynätsalo stadshus: En pärla inom finsk modernism designad av Alvar Aalto

nbäddad bland det pittoreska sjölandskapet i Säynätsalo, Finland, står ett mästerverk inom modern arkitektur: Säynätsalo stadshus. Designad av den legendariske finska arkitekten Alvar Aalto, överskrider denna iko-niska byggnad sin funktion som medborgarcentrum och blir en kulturell landmärke och ett bevis på Aaltos visionära designmetod.

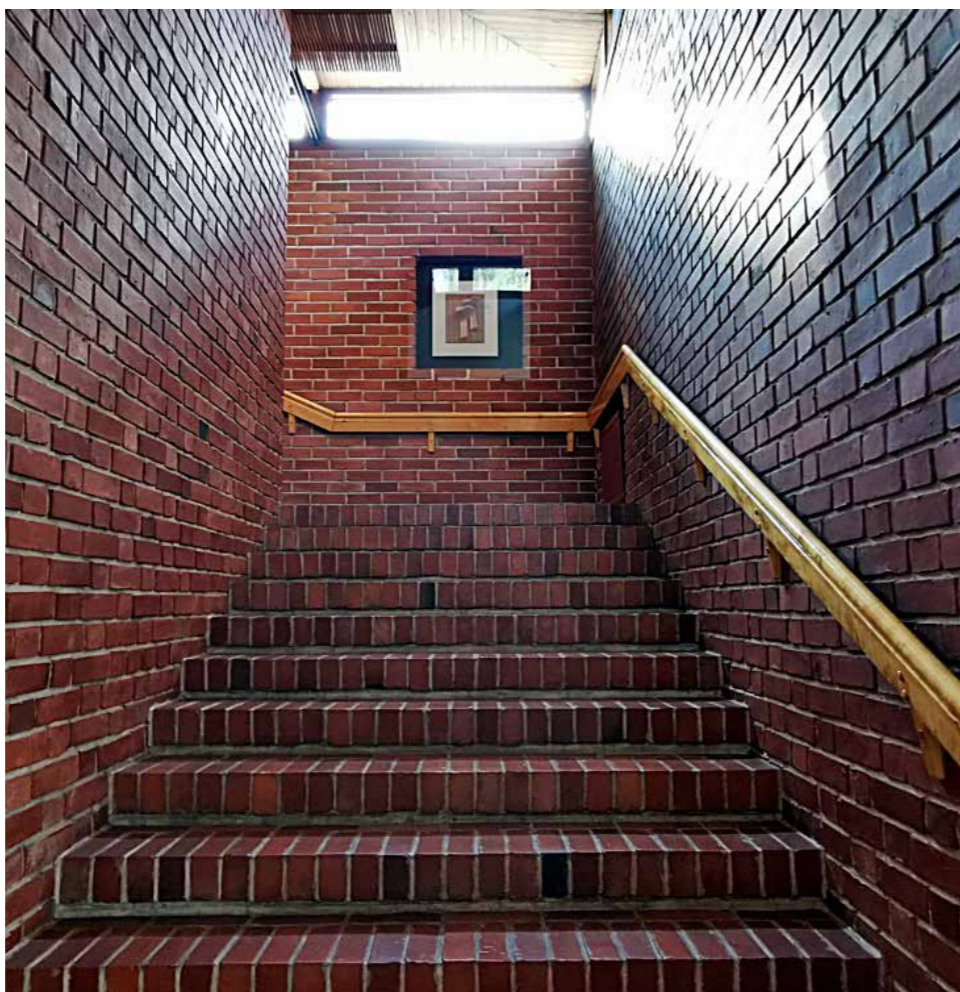
Aaltos vision väcks till liv

Aalto fick uppdraget för Säynätsalo stadshus 1949, efter en designertäv-ling. Säynätsalo, en tidigare fabriksstad, genomgick en period av tillväxt, och det nya stadshuset planerades som en central punkt för samhället. Aalto, känd för sin harmoniska blandning av natur och funktionalitet, om-famnade sjöläget. Den resulterande designen bestod av två huvudbygg-nader organiserade kring en central innergård:

- En U-formad rådsal och stadshusbyggnad med administrativa kon-tor.
- Ett folkbibliotek med lägenheter för uthyrning.

Aaltos signaturstil

Säynätsalo stadshus exemplifierar Aaltos signaturstil. Rött tegel, ett återkommande element i hans verk, dominerar exteriören och ekar de varma tonerna i det omgivande landskapet. Det böljande taket, klätt i koppar, reflekterar vattenet i den närliggande sjön. Stora fönster suddar ut gränserna mellan interiör och exteriör, bjuder in naturligt ljus och främjar en koppling till naturen.

Mer än bara funktionellt

Samtidigt som byggnaden effektivt tjäna sitt administrativa syfte, ligger Aaltos geni i hans skapande av ett utrymme som överträffar funktionalitet. Rådssalens sluttande väggar, inspirerade av det finska landskapet, skapar en intim och inspirerande miljö för möten. Den centrala innergården, en fridens tillflyktsort, fungerar som en samlingsplats för samhället.

Ett arv av innovation

Säynätsalo stadshus var inte utan sina utmaningar. Förseningar i byg-gandet och budgetbegränsningar tvingade Aalto att göra ändringar i sina ursprungliga planer. Trots dessa hinder är byggnaden fortfarande ett be-vis på hans innovativa anda och hans förmåga att anpassa sig till oförut-sedda omständigheter.

Ett måste för arkitekturälskare

Idag står Säynätsalo stadshus som en älskad landmärke, inte bara för Säynätsalo utan för hela Finland. Den lockar arkitekturintresserade från hela världen, ivriga att få bevittna Aaltos mästerliga användning av rum, ljus och naturmaterial på nära håll. Byggnaden är öppen för allmänna rundturer, vilket gör det möjligt för besökare att uppleva den unika atmo-sfär som Aalto skapade.

Sommartid besöks stadshuset av omkring 8000 besökare varav en tred-jedel är från utlandet, bland annat Japan, USA och Tyskland.

En symbol för Säynätsalos identitet

Säynätsalo stadshus är mer än bara en byggnad; det är en symbol för Säynätsalos identitet. Den speglar stadens engagemang för modern design och dess djupa koppling till naturen. Aaltos skapelse fortsätter att in-spirera och tjäna samhället, vilket befäster dess plats som en hörnsten i det finska arkitektur-ar-vet.

ARKITEKTUR

Barcelonas kronjuvel: Sagrada Familia närmar sig färdigställandet

Sagrada Familia tornar upp sig över Barcelonas stadsbild och är ett mästerverk av Antoni Gaudís modernistiska vision. Byggandet påbörjades 1882 och denna ikoniska basilika har fängslat publiken i över ett sekel med sin unika blandning av gotiska och jugendinflenser.

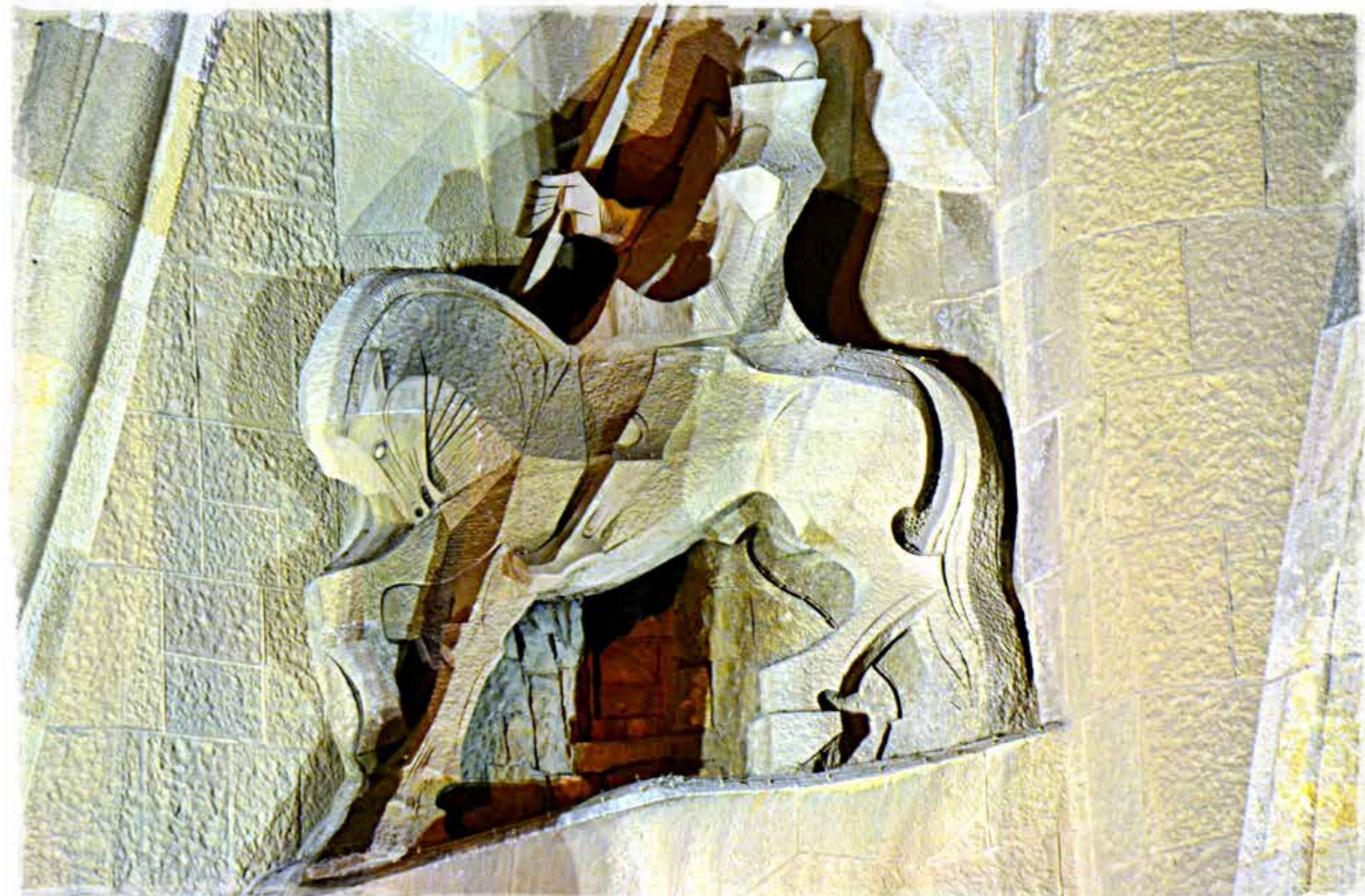
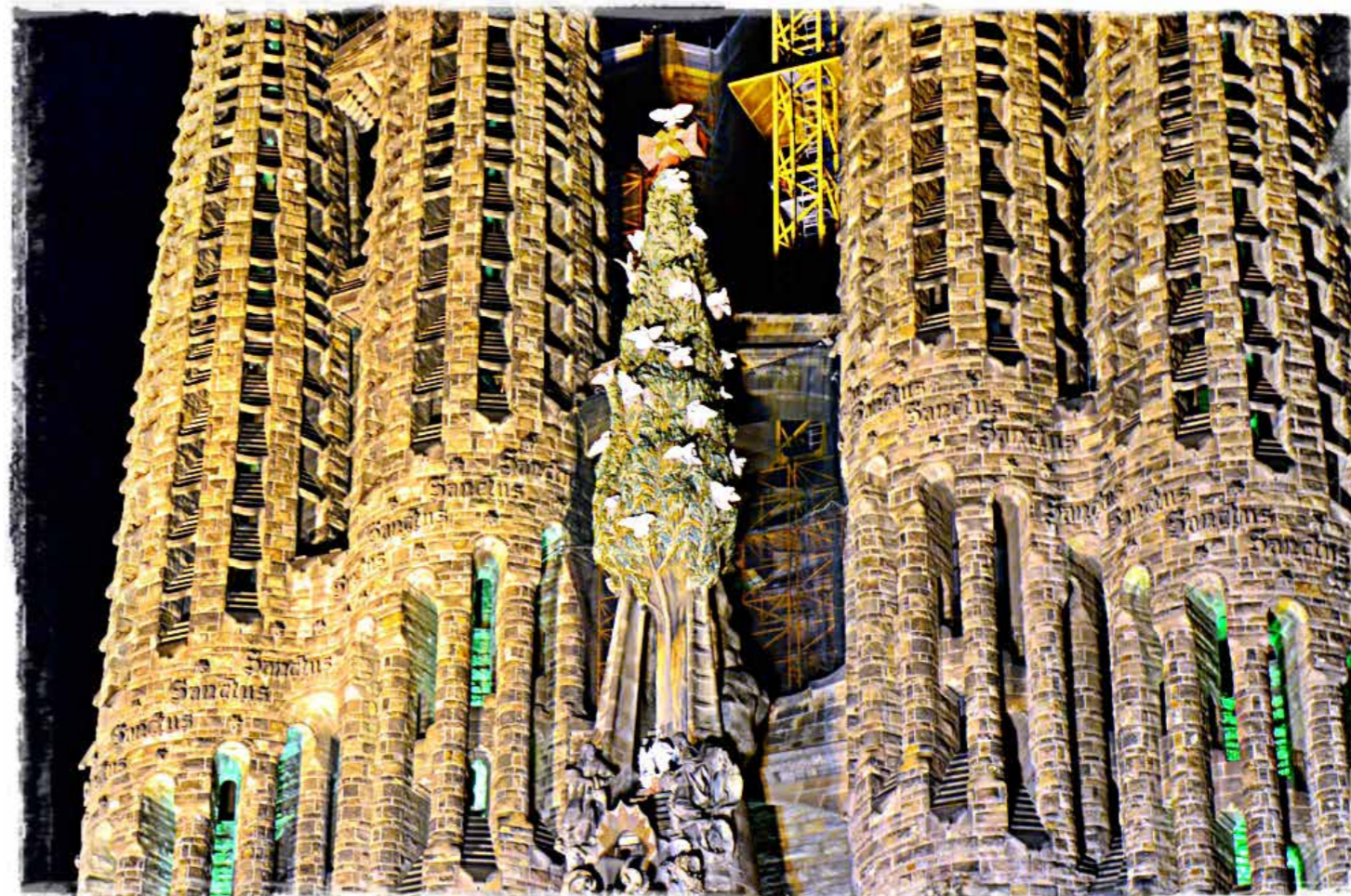
Gaudí ägnade sitt liv åt Sagrada Familia, och vid hans död 1926 var bara en fjärdedel av projektet färdigt. Genom att följa Gaudís intrikata planer och förlita sig på tolkningar och vissa anpassningar har generationer av ar-

kitekter fortsatt det mödosamma arbetet.

Sagrada Familia har en imponerande födelsefasad, prydd med intrikata skulpturer som före-ställer Kristi födelse. Besökare kan också förundras över passionsfasaden, en stark kontrast som återspeglar Jesu lidande. De skyhöga tornen, ett utmärkande drag för Sagrada Familia, är fort-farande under uppbyggnad. Färdigställandet av Jungfru Maria-tornet i slutet av 2021 var en viktig milstolpe. Detta arkitektoniska underverk förväntas stå klart 2026, vilket sammanfaller med 100-årsjubileet

av Gaudís bortgång. Även efter att den är klar kan vissa mindre aspekter, som en omdiskuterad trappa, fortsätta att byggas fram till 2034.

Oavsett om du är en hängiven pilgrim eller en arkitekturentusiast erbjuder Sagrada Familia ett hisnande bevis på mänsklig kreativitet och ut hållighet. Så missa inte din chans att bevittna detta arkitektoniska underverk när det närmar sig sin storslagna fullbordan.

Eero Järnefelt: Finlands framstående natur- och porträttmålare

Eero Järnefelt (1863–1937) var en framstående person inom finländsk konst, känd för sina fängslande landskap och insiktsfulla porträtt. Född in i en framstående konstnärsmiljö, omgavs Järnefelt av kreativitet redan från ung ålder.

Hans far var general och hans mor var en baronessa med konstnärliga intressen. Hans syster Aino gifte sig med den hyllade tonsättaren Jean Sibelius. Den konstnärliga miljön närmade utan tvekan Järnefelts egna konstnärliga talanger. Järnefelts konstnärliga resa började i Paris, där han studerade under ledning av berömda franska konstnärer som Fernand Cormon. Han

absorberade influenserna av naturalismen och impressionismen, vilket är tydligt i hans användning av ljus och fokus på att fånga flyktiga ögonblick.

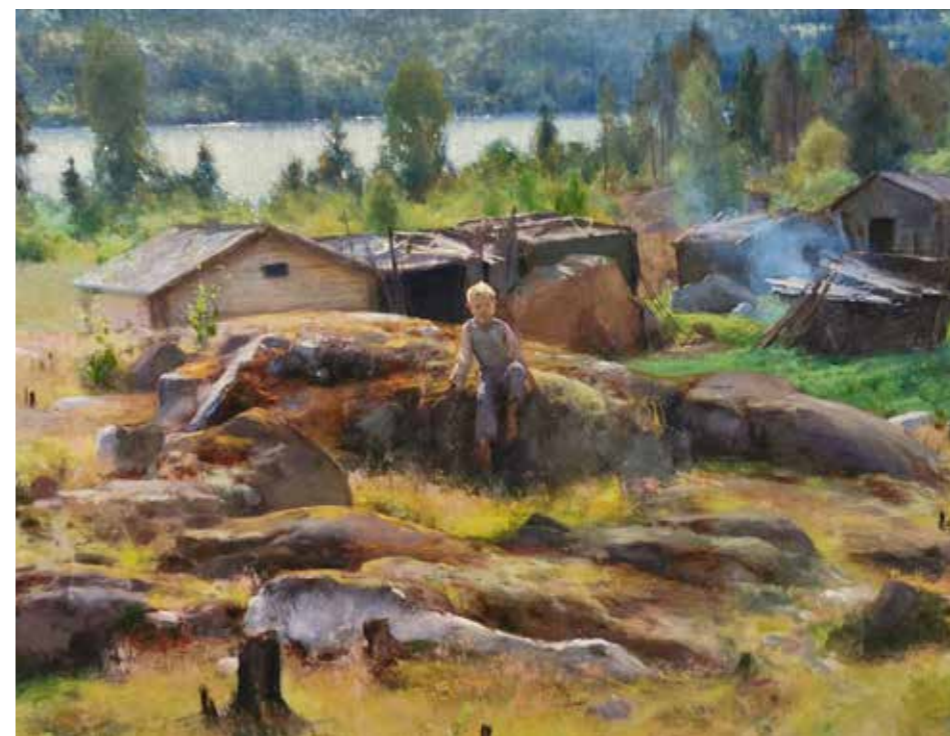
Efter att ha återvänt till Finland blev Järnefelt fängslad av den naturliga skönheten i sitt hemland, särskilt de majestätiska landskapen runt Koli nationalpark. Hans målningar fångade stillheten och storheten i dessa landskap, ofta med en dämpad färgpalett och betoning av den finska vildmarkens vidsträckthet. Dessa Koli-temade målningar förblir några av hans mest igenkännbara verk. Järnefelt var också en begåvad porträttmålare. Han målade framstående fi-

gurer i det finska samhället och fångade deras personligheter och uttryck med anmärkningsvärd detaljrikedom. Hans porträtt var kända för sin psykologiska djup och förmåga att förmedla sina ämnen inre värld. Utöver sina konstnärliga strävanden spelade Järnefelt en betydande roll för utformningen av den finländska konstutbildningen. Han tjänstgjorde som professor vid Helsingfors universitets tecknings- och över två årtionden och inspirerade generationer av aspirerande konstnärer. Centrala egenskaper för Eero Järnefelts konst:

- Landskap: Fokus på att fånga den finska vildmarkens skönhet, särskilt Koli nationalpark. An-

J K Paasikivis porträtt

vändning av dämpade färger och betoning på vidsträckthet.

- Porträtt: Psykologisk djup och förmåga att skildra sina ämnen inre värld.

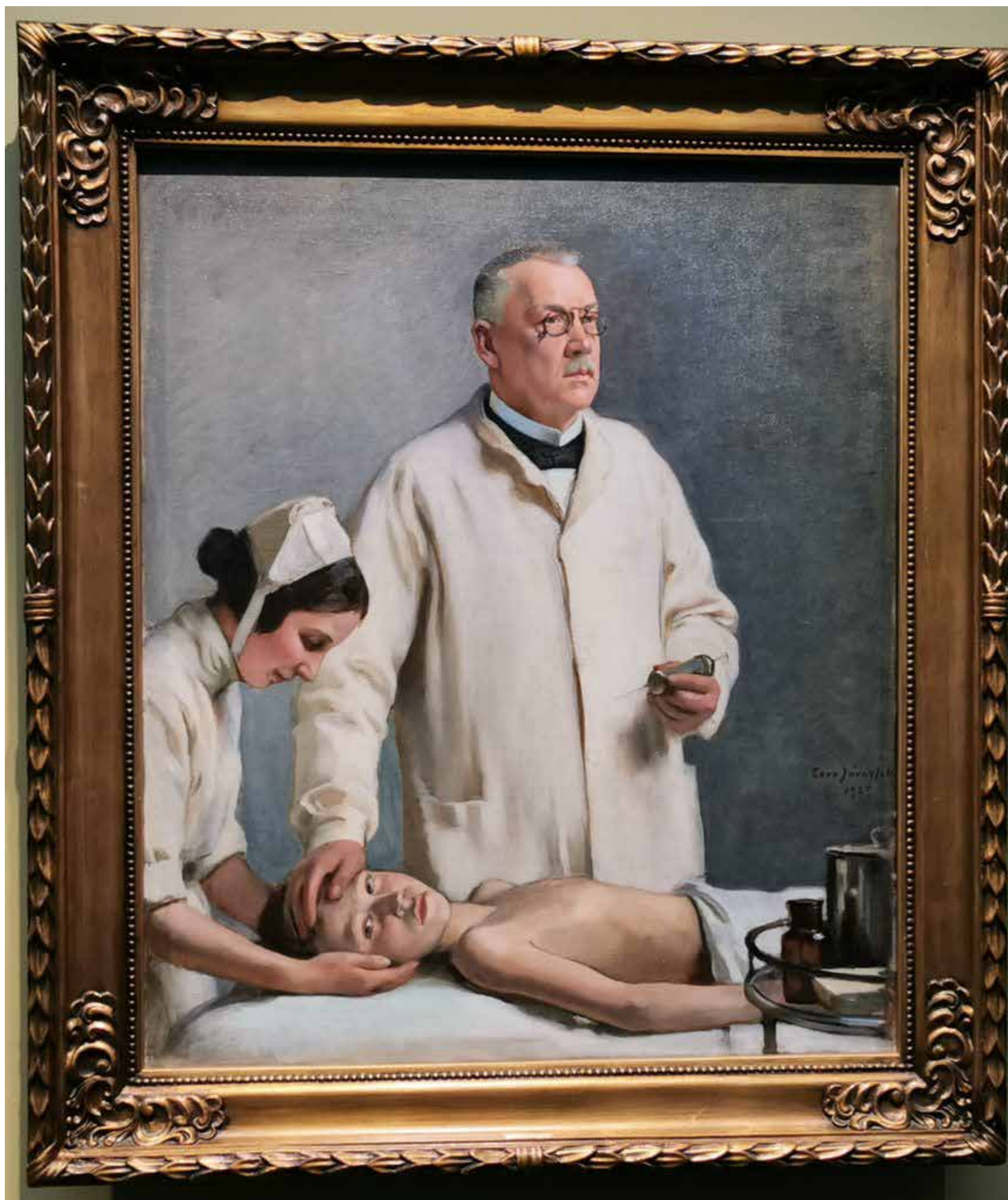
- Influenser: Naturalism och impressionism tydliga i hans användning av ljus och fokus på att fånga flyktiga ögonblick. Arv: Eero Järnefelt betraktas som en av huvudfigurerna i den finska konstens guldålder. Hans målningar fortsätter att beundras för sin skönhet, tekniska skicklighet och förmåga att fånga es-sensen av Finlands landskap och människor.

Några av Järnefelts målningar:

- "Sved" (1893): Detta anses allmänt vara Järnefelts mest ikoniska verk och en milstolpe inom finsk konst. Den skildrar en grupp trötta bönder som rensar mark genom att bränna ris. Målningen är en kraftfull samhällskommentar och belyser de hårda verkligheterna i det lantliga livet i Finland på den tiden. Figurerna är stoiska och silhetterade mot en rökfylld himmel, vilket förmedlar en känsla av svårigheter och motståndskraft.

- "Saimi på ängen" (1892): Detta porträtt visar Järnefelts fru, Saimi, sittande graciöst på en solbelyst äng. Målningen är känd för sin idylliska atmosfär och det mjuka ljuset som sipprar genom träden. Järnefelts skicklighet i att fånga ljus och skugga är tydlig, liksom hans ömhet i att porträttera sin fru. Användningen av en dämpad färgpalett med inslag av levande grönt och gult skapar en harmonisk och fridfull komposition.

- "Koli" (1935): Målad senare i Järnefelts karriär, representerar detta landskap hans långvariga fascination för den storslagna naturen i Koli nationalpark. Sjöns vidsträckthet och de rullande kullarna dominerar förgrunden, medan de avlägsna bergen reser sig majestätiskt i bakgrunden. Användningen av en sval blå och grön färgskala förmedlar lugnet i den finska vild-

Frans Ali Krogius' porträtt

marken. Denna målning exemplifierar Järnefelts förmåga att över-sätta naturens storhet till duk med en känsla av lugn och vördnad.

De flesta av Eero Järnefelts målningar finns i offentliga samlingar i Finland, särskilt de som fokuserar på finsk konst. Här är några framstående platser där du kan hitta hans verk:

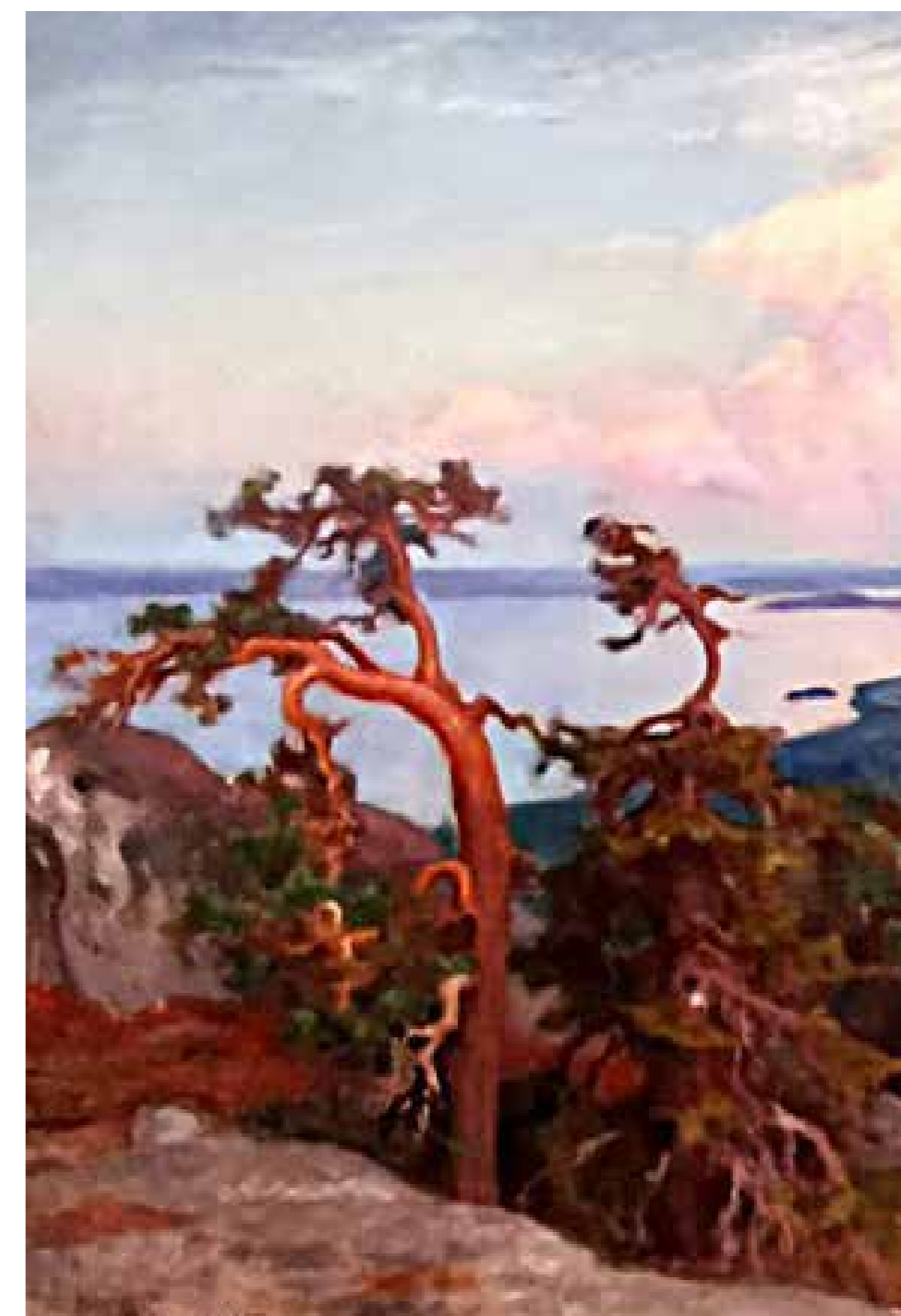
- Ateneum konstmuseum, Helsingfors: Detta är Finlands nationalgalleri och håller den största samlingen av Järnefelts målningar, inklusive ikoniska verk som "Under piskan (Bränna ris)" och "Saimi på ängen".

- Järvenpää konstmuseum: Beläget i Järvenpää, en stad med en rik konstnärlig historia, har detta museum en betydande samling av Järnefelts verk och erbjuder en mer fokuserad utforskning av hans konstnärliga resa.

- Andra finska museer: Många museer över hela Finland har Järnefelts målningar, inklusive regionala konstmuseer och de med bredare samlingar av finsk konst. Några exempel inkluderar:

- HAM Helsingfors konstmuseum
- Åbo konstmuseum
- Sara Hildéns konstmuseum, Tammerfors
- Samlingarna av olika universitetsmuseer
- Privata samlingar: Medan de flesta av Järnefelts verk finns i offentliga museer, kan en mindre del hittas i privata samlingar.

En utställning med 200 målningar av Eero Järnefelt öppnades i Ateneum i Helsingfors i förrgår. Utställningen är öppen till den 25 augusti. I november 2024 kommer en del av denna utställning med cirka 80 målningar att visas på Tikanojas konstgalleri i Vasa.

Algoritmernas betydelse i journalistiken

Journalistiken fick sin början i Finland under medlet av 1800-talet. På den tiden fanns det två massmedia, pressen var en ena och kungörelser från predikstolen den andra. Socialt media, det var då man träffade sina bekanta i kyrkbyns andelshandel. Och så fortsatte det i hundra år. I min barndom hade vi två massmedia i Pörtom, Vasabladet och radion. Sedan kom televisionen mot slutet av 50-talet. Under alla dessa årtionden gick informationen från sändare till mottagare, från centrum till periferin.

Men sedan kom datorerna och med dem algoritmerna och allt förändrades. Under de senaste två årtiondena har algoritmer gjort entré i samtliga delar av den journalistiska arbetsprocessen (Karlsson, Michael, 2019). Är algoritmer på gott eller ont?

I den moderna digitala eran har algoritmer stigit i betydelse och speciellt under de senaste årtiondena blivit avgörande för hur vi konsumerar information. Från sociala medier till nyhetsplattformar och underhållningssajter påverkar algoritmerna våra val och styr det innehåll vi exponeras för. Frågan som uppstår är om algoritmerna håller på att ta makten inom massmedia och om de nu dikterar vad vi läser, lyssnar på och ser på tv.

Algoritmer är matematiska formler och instruktioner som programmerats för att utföra specifika uppgifter. I massmedia används de för att skraddarsy och anpassa innehållet till varje individuell användare baserat på deras tidigare beteende och preferenser. Detta anpassade tillvägagångssätt har både fördelar och nackdelar.

Å ena sidan möjliggör algoritmerna en personlig och skraddarsydd upplevelse för användarna. Vi får rekommendationer som matchar våra intressen, vilket kan leda till en effektivare och mer njutbar användarupplevelse. Å andra sidan har detta system potential att skapa filterbubblor, där användare bara blir exponerade för information och åsikter som redan överensstämmer med deras egna. Om vi under vårt surfande på nätet aldrig söker information om till exempel klimatförändringen, så kommer vi inte att erbjudas någon sådan information på Facebook eller Instagram. Vi kommer aldrig att erbjudas någon bok som kunde väcka vårt intresse för klimatet. Detta kan skapa en snedviden verklighetsuppfattning och minska möjligheten till mångsidig information. Att algoritmerna styr vad vi ser på Facebook eller andra sociala medier är ett exempel på denna filterbubbla. Inlägg och nyheter prioriteras baserat på vad algoritmerna tror att vi kommer att

gilla, kommentera eller dela.

Global journalistik kan sammanbinda världens olika kulturer. Den kan etablera en etisk relation mellan mediekonsumenter och lidande offer på andra sidan jordklotet och detta kan skapa ett engagemang för människor i nöd (Berglez, Peter, 2019). Men en algoritm "som vet att just denna läsare inte är intresserad av lidande medmänniskor" kan effektivt sabotera den globala journalistikens ädla mål.

Det här fungerar på individnivå men det fungerar också så det gäller stora befolkningsgrupper. Om tiotusentals läsare av en nättidning inte läser nyheten på första sidan, om just klimatet, då görs denna nyhet om till en kort notis inne i tidningen. Och till första sidan flyttas nyheten om en känd politikers klavertramp som många läsare har klickat på. Vilken nyhet som är viktigare för oss alla kommer inte att ha så stor betydelse. Det är inte mera nyhetens värde som avgör om och hur den publiceras. Det som anses publiceringsvärt är det som läsarna delar och interagerar med, och vice versa (Andersson Schwarz, 2019). Interaktion är ett centralt ord i detta sammanhang, det är inte mera "sändare-mottagare"-modellen som gäller, informationen sprids i ett nätverk bildat av redaktörer, journalister och läsare som

Ett försök av AI att visualisera algoritmer

samverkar med hjälp av sofistikerade algoritmer. Men alla läsare har inte delta i denna process, läsaren måste ha "tillgång till de tekniska, kulturella och diskursiva resurser som krävs" (Andersson Schwarz, 2019, sid 411).

En annan aspekt av algoritmernas påverkan är den anonymitet som omger deras skapare. Algoritmerna som styr vårt digitala flöde är oftast resultatet av komplexa arbetsgrupper och företag, och det är inte alltid klart hur dessa algoritmer är programmerade eller vilka överväganden som görs vid deras utveckling. Detta reser frågan om en potentiell dold agenda inbyggd i algoritmerna. Algoritmer produceras alltid med specifika syften och programmeringen görs av icke-journalister varför osäkerheten om enbart journalistiska värderingar gäller i

detta arbete (Karlsson, Michael, 2019). Det kan finnas en oro för att algoritmer kan användas för att forma och påverka allmänhetens åsikter. Eftersom algoritmer bestämmer vad som prioriteras och syns, finns det en risk för att de kan utnyttjas för att främja vissa perspektiv eller agendor på bekostnad av andra.

De flesta algoritmer skapas med intentionen att förbättra användarupplevelsen och optimera företagets mål, vilket huvudsakligen är att generera inkomster. Eftersom multimedialjättarna Facebook och Google är bäst på att suga upp annonsintäkter och sajtrafik vilket kan göra att kvalitetsjournalistiken urholkas (Andersson Schwarz, 2019).

Att förstå och övervaka användningen av algoritmer blir därmed avgörande för att sä-

kerställa en sund informationsmiljö. Öppenhet kring algoritmers funktion och syfte är nödvändig för att säkerställa att de inte missbrukas. Debatten om makten hos algoritmer inom massmedia är en viktig diskussion för att balansera fördelarna med personlig anpassning och undvika snedvidna filterbubblor som begränsar vår syn på världen. En kritisk granskning av algoritmernas påverkan på massmedia är avgörande för att upprätthålla en öppen och mångfaldig informationsmiljö som främjar demokratiska värderingar. Denna kritiska granskning lyser dock ännu stjärnkligt med sin frånvaro. Det är hög tid att vi börjar diskutera algoritmernas roll i den moderna journalistiken!

Källor:

Andersson Schwarz, Jonas. (2019). Journalistikens roll i den nya medieekologin. I: Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (red.). Handbok i journalistikforskning. Studentlitteratur, s. 407–420

Berglez, Peter. (2019). Den globala journalistiken. I: Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (red.). Handbok i journalistikforskning. Studentlitteratur, s. 433–443

Karlsson, Michael. (2019). Journalistikens algoritmisering. I: Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper (red.). Handbok i journalistikforskning. Studentlitteratur, s. 421–431

Hans Björknäs

EKONOMI

Betala mer, få mindre: ”Shrinkflation” och ”Cheapflation” i inflationens tidevarv

Inflationen tömmer plånböckerna vid kassan, men konsumenter står inför en dubbel smäll: fenomenet ”shrinkflation” och dess mer smygande kusin ”cheapflation”.

Shrinkflation: En välkänd fiende

Shrinkflation, en sammanslagning av orden ”shrink” (krympa) och ”inflation” (inflation), är en väl dokumenterad praxis där tillverkare subtilt minskar kvantiteten av en produkt samtidigt som de behåller eller till och med höjer priset. Det innebär i praktiken att du betalar mer för mindre av samma produkt.

Exempelvis kan din favoritchokladkaka ha krympt något i storlek, eller din flingpaket kan numera innehålla några färre flingor. Även om förändringen kan verka obetydlig vid en första anblick, kan den ackumuleras till betydande summor över tid, särskilt för budgetmedvetna konsumenter.

Cheapflation: En listig strategi

Cheapflation tar den här strategin ett steg längre. Här minskar tillverkarna inte bara kvantiteten utan justerar även själva receptet, och ersätter ingredienser av högre kvalitet med billigare alternativ. Detta kan gå obemärkt förbi konsumenter som enbart förlitar sig på varumärkeskännedom.

Foodwatch, en belgisk konsumentskyddsorganisation, avslöjade nyligen denna praxis. De identifierade fall där produkter som surimi-stic-

kor innehöll mindre fisk, majonnäs hade en lägre ägghalt (håmliång = innehåll) och choklad innehöll mindre kakao. Oroväckande nog sammanföll dessa förändringar ofta med prishöjningar, vilket ledde till att konsumenter kände sig dubbel lurade.

Tillverkarnas försvar

Tillverkare hänvisar ofta till stigande råvarukostnader som en motivering för dessa metoder. Inflationen sätter visserligen press på produktionen, men kritiker menar att bristen på transparens kring receptändringar och prishöjningar är oacceptabel.

Kampen för rättvisa

Foodwatches undersökning understryker behovet av ökad transparens från tillverkarna. Konsumenter förtjänar att veta exakt vad de betalar för, särskilt när de står inför stigande matpriser. Till-

synsmyndigheter har också en roll att spela för att säkerställa rättvisa metoder och skydda konsumenters rättigheter.

Vad kan du göra?

Bli en etikettdetektiv: Läs ingredienslistor noggrant och jämför produktstorlekar och priser mellan olika märken.

Välj budgetmärken: Du kan bli förvånad över kvaliteten på butikens egna märkesvaror.

Storhandla: Om du har lagringsutrymme kan det ge bättre värde för pengarna att köpa basvaror i större mängder.

Förespråka transparens: Stöd organisationer som Foodwatch som främjar konsumenters rättigheter och kämpar för rättvisa metoder. Genom att hålla oss informerade och göra välgrundade val kan vi navigera inflationens komplexiteter och se till att vi får valuta för pengarna.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Copernicus: Mars 2024 är den tionde månaden i rad som är den varmaste

utsläppen av växthusgaser.”

Mars 2024 är den tionde månaden i rad som är den varmaste för respektive månad i ERA5-datataposten, som går tillbaka till 1940. Resultaten ingår i Copernicus senaste klimatrapport (C3S). Världshaven har upplevt 12 månader i rad med rekordhöga yttemperaturer.

Den globala lufttemperaturen vid markytan i mars var 14,14 °C, 0,73 °C över genomsnittet för mars 1991–2020 och 0,10 °C över den tidigare toppnoteringen i mars 2016. Marsavvikelsen var något mindre än den avvikelse på 0,81 °C som registrerades för föregående månad, och under de första dagarna i april minskade avvikelserna, vilket framgår av C3S Climate Pulse-applikationen.

Den globala medeltemperaturen under de senaste tolv månaderna (april 2023 – mars 2024) är den högsta som uppmätts med 0,70 °C över genomsnittet för 1991–2020.

I ett pressmeddelande betonade C3S biträdande direktör Samantha Burgess vikten av dessa fortsatta serier av rekordhöga temperaturer både i atmosfären och i ythavet.

”Mars 2024 fortsätter sekvensen av klimatrekord som störtar för både lufttemperatur och havsyttetemperaturer, med den 10:e rekordmånaden i rad. Den globala medeltemperaturen är den högsta som någonsin uppmätts, och de senaste 12 månaderna har den legat 1,58 °C över förindustriella nivåer. För att stoppa ytterligare uppvärmning krävs snabba minskningar av

Mars 2024 var 1,68 °C varmare än medeltemperaturen i mars, under den relaterade förindustriella perioden (1850-1900). En annan viktig statistik är att de senaste tolv månaderna var 1,58 °C över den förindustriella nivån och de varmaste 12 månaderna som registrerats.

Den globala genomsnittliga havsyttetemperaturen ligger också på en rekordhögt nivå på 21,07 °C, marginellt över de 21,06 °C som registrerades för februari. Havstemperaturerna har nu legat på aldrig tidigare skådade varma nivåer i över 12 månader.

Mars 2024 var blötare än genomsnittet i större delen av Västeuropa, för de tre viktigaste hydrologiska indikatorerna som övervakas av C3S; nederbörd, ytluftens relativa fuktighet och markfuktigheten (med vissa undantag som östra Spanien).

Iberiska halvön, norra Italien och södra Frankrike drabbades av stormar som orsakade kraftiga regn. Östra Skandinavien och delar av nordvästra Ryssland var också blötare än normalt, medan resten av Europa var torrare än normalt.

På andra håll upplevde Australien en exceptionellt blöt månad, och det var blötare än genomsnittet i delar av Nordamerika, i Centralasien, Japan, stora delar av Arabiska halvön, Madagaskar och delar av Sydamerika.

Lufttemperatur vid ytan mars 2024

Mars 2024 var globalt sett varmare än någon tidigare mars i data-

registret, med en genomsnittlig ERA5-lufttemperatur på 14,14 °C, 0,73 °C över genomsnittet för mars 1991–2020 och 0,10 °C över den tidigare toppnoteringen i mars 2016. Detta är den tionde månaden i rad som är den varmaste som uppmätts för respektive månad på året. Månaden var 1,68 °C varmare än en uppskattning av marsgenomsnittet för 1850-1900, den förindustriella referensperioden. Den globala medeltemperaturen för de senaste tolv månaderna (april 2023 – mars 2024) är den högsta som någonsin uppmätts, med 0,70 °C över genomsnittet för 1991-2020 och 1,58 °C över det förindustriella genomsnittet 1850-1900.

Den genomsnittliga europeiska temperaturen för mars 2024 var 2,12 °C över genomsnittet för mars 1991-2020, vilket gör månaden till den näst varmaste mars som registrerats för kontinenten, endast marginellt 0,02 °C kallare än mars 2014. Temperaturerna var mest över genomsnittet i de centrala och östra regionerna.

Utanför Europa var temperaturerna högst över genomsnittet över östra Nordamerika, Grönland, östra Ryssland, Centralamerika, delar av Sydamerika, stora delar av Afrika, södra Australien och delar av Antarktis.

El Niño fortsatte att försvagas i östra ekvatoriala Stilla havet, men havslufttemperaturen i allmänhet förblev på en ovanligt hög nivå.

Den globala havsyttetemperaturen för mars i genomsnitt över 60°S–60°N var 21,07°C, det högsta månadsvärdet som registrerats, marginellt över de 21,06°C som uppmättes för februari.

MIN HÄLSA

Flera fall av E-hepatit i Finland denna vinter. Bör man vara orolig?

I början av 2024 konstaterades fler hepatit E-fall än vanligt i Finland. Institutet för hälsa och välfärd (THL) har rapporterat över 100 fall, varav 44 har lett till sjukhusvård. Bör man vara orolig?

Denna sjukdom har varit sällsynt hos oss, men ökar nu, precis som i EU som helhet. Globalt sett är det dock en vanlig sjukdom, enligt WHO finns det 20 000 fall per år, men bara en av sex av dem utvecklar symtom. Då och då ser vi storskaliga epidemier, oftast i samband med oroligheter eller naturkatastrofer. I Indien är hepatit E den vanligaste formen av hepatit.

Vad är hepatit E?

Hepatit E är en inflammation i levern som orsakas av ett virus. Det är vanligast i utvecklingsländer, men det finns också i Europa. Smittan sker oftast via mat, särskilt fläsk och vildsvinskött.

Smittoväg

Livsmedelsverket har undersökt livsmedelsprover på basis av de varumärken som framkommit i THL:s undersökningar. Medvurst som tillverkats av en finländsk tillverkare har konstaterats innehålla hepatit E-virus. Dessa partier är inte längre tillgängliga för försäljning. Utredningen pågår fortfarande, men i det här skedet finns medvurst starkt med på listan över misstänkta. Det är svårt att ta reda på smittovägen, eftersom människor knappt kommer ihåg allt de har ätit under månaden.

Vilka är symtomen?

Symtomen börjar cirka 2 till 6 veckor efter att du blivit smittad. Viruset finns i patientens avföring redan en vecka innan han börjar visa symtom, och i ungefär en månad därefter, under vilken tid absolut noggrann handhygien är nödvändig. De flesta av de smittade har inga symtom alls. Speciellt barn är oftast sym-

tomfria. När symtomen uppträder kan de likna influensa och inkludera feber, trötthet, aptitlöshet, illamående, kräkningar, buksmärta, ledvärk, mörk urin och grå avföring. I de allvarligaste fallen kan inflammation i levern utvecklas, vilket visar sig genom guldfärgning av ögon och hud, den så kallade ikterus.

Finns det någon anledning att vara orolig?

De flesta hepatit E-infektioner går över av sig själva. Det finns ingen läkemedelsbehandling för denna sjukdom. Till riskgruppen hör dock gravida kvinnor, personer med nedsatt immunförsvar och äldre. Hos dem kan sjukdomen vara allvarligare och kräva sjukhusvård.

Hur kan smitta förebyggas?

Risken för infektion kan minskas genom att:

- Tillaga fläsk och vilt fläsk ordentligt.
- Tvätta händerna noggrant efter toalettbesök och innan du äter.
- Undvik råa musslor och ostron.

- Drink endast vatten på flaska när du reser.

Vad ska man göra om man misstänker en infektion?

Om du misstänker hepatit E-infektion bör du kontakta en läkare. Din läkare kan ta ett blodprov för att bekräfta diagnosen.

Det finns absolut ingen medicinsk behandling, men det är bra att inte belasta levern med denna sjukdom på något annat sätt, till exempel med alkohol. Under sjukdomen är handhygien viktig, och även om det inte finns några officiella rekommendationer är det förmodligen bra att den drabbade deltar i matlagningen.

Ansvarsfriskrivning: Den här artikeln ger allmän information och bör inte ersätta personlig medicinsk rådgivning. Rådgör alltid med en kvalificerad vårdgivare för individualiserad vägledning.

MIN HÄLSA

THL: Epoxibelagda vattenledningar avger BPA i varmvatten

En undersökning av Institutet för hälsa och välfärd (THL) visar att epoxibelagda vattenledningar avger den skadliga kemikalien bisfenol A (BPA) i varmvatten. BPA hittades inte i kallvatten.

Undersökningen genomfördes i tio husbolag på olika håll i landet. I samtliga husbolag hittades BPA i varmvattenledningarna, men inte i kallvattenledningarna.

”En bra allmän anvisning är att man inte ska använda varmt vatten från kranen för att dricka eller för matlagning”, säger THL:s specialforskare Jani Koponen. ”Genom att låta vattnet rinna innan användning kan man ytterligare minska hälsoriskerna som orsakas både av kemikalier som eventuellt avgetts från materialet i vattenledningarna och av mikrober, såsom bakterier och mögel.”

Bisfenol A kan skada immunsystemet och har klassats som ett reproduktionstoxiskt och hormonstörande ämne. Det tillåtna maximivärdet för halten av BPA i kallt hushållsvatten är 2,5 mikrogram per liter. Det varma hushållsvattnet är inte avsett för att drickas eller för matlagning och därför har inget tillåtet maximivärde fastställts för det.

THL planerar en uppföljningsstudie för att utreda hur halten av BPA i varmvatten påverkar människors exponering. Exponeringen kommer att undersökas genom att mäta halten BPA i de boendes urin.

I de flesta fall var antalet mikro-

ber i proverna från epoxibelagda ledningar detsamma som i vattnet då det kom till husbolaget.

Undersökningen visar att det finns en risk att epoxibelagda vattenledningar kan läcka BPA i varmvatten. THL rekommenderar att man inte använder varmt vatten från kranen för att dricka eller för matlagning.

Fakta om BPA

Bisfenol A (BPA) är en kemikalie som används i många olika produkter, bland annat plastförpackningar, plastleksaker och kvitton.

BPA kan skada immunsystemet och har klassats som ett reproduktionstoxiskt och hormonstörande

ämne.

Det tillåtna maximivärdet för halten av BPA i kallt hushållsvatten är 2,5 mikrogram per liter.

Det varma hushållsvattnet är inte avsett för att drickas eller för matlagning och därför har inget tillåtet maximivärde fastställts för det.

Tips för att minska exponeringen för BPA

Använd glas- eller metallbehållare för att förvara mat och dryck.

Undvik att värma mat i plastförpackningar i mikrovågsugn.

Tvätta händerna noggrant efter att ha hanterat kvitton.

Källa: Institutet för hälsa och välfärd (THL)

UTSTÄLLNING

Intressant radio-utställning i Vapriikki, Tammerfors

Bilden visar en 15-watts FM-sändare som användes för att sända piratkopierade sändningar i Tammerfors på 89-talet

Commodore, den första "varmans"-dator i Finland

"På radiovågens krön – Från kristallmaskin till podcast" öppnar upp den finländska radiohistorien från 1920-talet till idag

Tammerfors Vapriikki-museum öppnar en fascinerande utställning som gör en djupdykning i den finska radiohistoriens rötter. "På toppen av radiovågen – Från kristallmaskin till podcast" tar besökaren med på en förtrollande resa till radions mångfacetterade historia. Utställningen fördjupar sig i vad som har gjort radion förtrollande för kreatörer, lyssnare och entusiaster i årtionden, och varför denna magiska apparat har behållit sin position i internets och den digitala kommunikationens tidsålder.

Även om radio i dagens mediesformor kan verka som ett övergående format, är det fortfarande ett globalt betydelsefullt kommunikationsmedel. Internetuppkoppling, mobilnät, elektricitet och tillgång till digital information finns inte överallt i världen. Radion visar sig också vara en värdefull kommunikationskanal i krisituationer, eftersom dess nät är konstruerat för att tåla längre strömavbrott jämfört med till exempel mobiltelefonnät.

I synnerhet radioamatörer framsätter som kritiska pelare för kommunikation och kommunikation i krisituationer. Utställningen bjuder in besökaren att fundera över vilken magi en apparat som gömmer sig i radion lyckas skapa, från vardagligt lyssnande till nödvändiga kriskopplingar. Denna unika utställning erbjuder en möjlighet att fördjupa sig i radions historia och förstå dess fortsatta betydelse som ett mångsidigt och hållbart kommunikationsmedel.

HISTORIA

Frimurarens grav i Kajsaniemi park, Helsingfors

Frimurarnas grav i Kajsaniemi-parken, Helsingfors! Denna inhägnade grav i norra delen av Kajsaniemi-parken (nära Botaniska trädgårdens stängsel) vilar major Fredrik Granatenhjem (1708 - 1784). Fredrik Granatenhjem var en av de första frimurarna i Finland på den tiden, även om det inte är helt säkert. Han ville bli begravd på denna plats, där han ofta hade vandrat.

Frimureriet hade kommit till Finland år 1777.

Efter att Finland hamnade under ryskt styre förbjöds frimurargrupporganisationer 1821. Men det fanns frimurare i Finland redan innan landet blev självständigt, och 1908 började möten vid major Granatenhjems grav.

Ett officiellt möte hölls för att vårda minnet av majoren, i hemlighet vid mötena fanns det planer på att börja frimurarnas arbete när omständigheterna tillät. Major

Fredrik Granatenhjems grav är det äldsta monumentet i Helsingfors. Stenen bär inte hans namn, utan inskriptionen:

”Lika godt / om världen vet
hvem här hvilar / alt nog / Gud
känner hvad Han gjort / och / väl-
signar / HANS minne”.

AI-RADIO

Nordens första helt med artificiell intelligens producerade radiokanal lanserad i Finland

Finlands AI-radio ("Tekoälyradio") inledde sin verksamhet som en webbradiokanal på onsdagen den 29 november 2023. Bauer Media tar ett betydande steg inom ljudmarknaden genom att lansera Nordens första radiokanal vars innehåll är helt producerat med hjälp av artificiell intelligens. Denna innovation förenar teknologi och underhållning och stärker Bauers position som pionjär inom ljudbranschen.

”Vi är glada och stolta över att lansera Nordens första AI-radio på marknaden. Detta är en spännande milstolpe inom radiobranschen och ett bevis på vårt engagemang för att leverera ny och innovativt innehåll till våra lyssnare även i framtiden”, säger Bauer Medias VD Sami Tenkanen.

I det första skedet består AI-radios innehåll av följande funktioner:

Ljudproduktioner som producerats med hjälp av artificiell intelligens

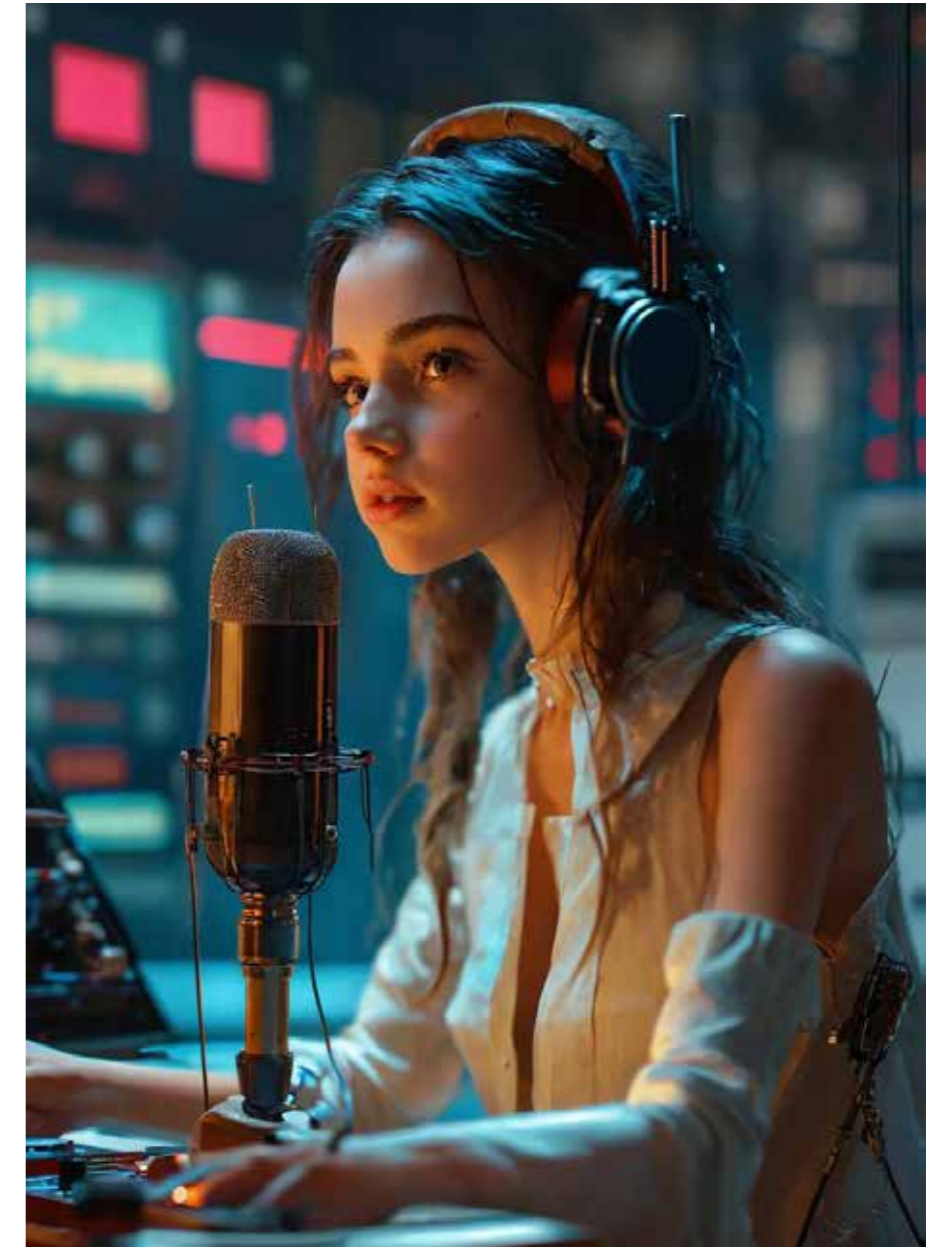
Nationellt viktiga trafikmeddelanden producerade av AI

Nationella vädervarningar för dåligt väder, producerade av AI

Underhållningsnyheter som läses upp av AI från underhållningsportalen Voice.fi.

Det planeras kontinuerligt för nya funktioner för AI-radion för att hålla den intressant och relevant för sina lyssnare. Även annonsörer beaktas genom innovativa ljudannonserlösningar.

”Denna lansering representerar

En bild gjord av AI som visar hur en AI-radio ser ut

Bauers engagemang för innovation och användning av den senaste tekniken för att utveckla radiobranschen. Vi kommer att fortsätta att arbeta aktivt med utvecklingen även efter lanseringen för att erbjuda lyssnarna ännu mer personliga och skraddarsydda upplevelser i radiobranschen”, säger Sini Kervinen, Head of Innovation.

AI-radion expanderar också till FM-frekvenser. I Helsingfors hörs kanalen på frekvensen 102,0 MHz och i Kangasala på frekvensen 101,6 MHz fram till den 8 april. Kanalen kan också lyssnas på online på <https://radioplay.fi/tekoalyradio/>

Kalevaspelen i Vasa 27-30.6 2024

Vasa förbereder sig för Kalevaspelen: Karlsplan rustas för tävling

FM-tävlingen i friidrott, Kalevaspelen, kommer att äga rum i Vasa den 27–30 juni 2024 berättas i ett pressmeddelande från staden. Det är ett av Finlands främsta nationella idrottsevenemang, och Vasa stad har redan förberett sig inför evenemanget under flera år.

Kalevaspelen förväntas locka cirka 20 000 besökare till Vasa. Genomförandet av evenemanget kräver ett betydande samarbete från idrottsföreningarna i regionen. Den huvudsakliga arrangören är Vasa Idrottssällskap i samarbete med Palosaaren Urheiluseura, Vaasan Toverit, Vaasan Vasama, Vähänkyrön Viesti och IF Femman. Mika Lehtonen, chef för idrottsverksamheten, säger att Vasa stad har börjat förbereda sig för evenemanget redan för flera år sedan.

En av de mest synliga förbättringarna är installationen av en ny resultatavla på Karlsplan, vilken ersatte den gamla förra året.

– Den nya digitala resultatavlan är en LED-skärm på 14,7 x 5,8 meter, där vi utöver resultat även kan visa exempelvis direktsändningar från planen samt reprisar i slow motion. Den gamla tavlan var mekanisk, säger Lehtonen.

Under våren kommer ändarna av huvudläktaren på Karlsplan att glassas in, vilket är en betydande förändring.

– Det är ganska kallt på huvudläktaren eftersom den ligger i skuggan. Glasväggarna kommer att minska vinddraget och vinden, förklarar Lehtonen.

Löparbanorna på planen kommer

Kalevaspelen 2018 - 3000 m, Jyväskylä
Från vänster till höger: Sandra Eriksson, Camilla Richardsson, Astrid Snäll, Linnea Harala, Lotta Mäkinen, Emma Hakala, Hilikka Kontro, Pihla Hokkanen, Amanda Virtanen, Oona-Mari Hakulinen, Mona Af Forselles, Janna Hautala.

Bild: Tuomas Vitikainen

Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

att tvättas och linjerna kommer att målas om. Dessutom kommer mindre reparationer att utföras över hela planen, och gamla el- och datakablar kommer att bytas ut mot nya.

Även utrustningen och redskapen på planen måste vara i gott skick inför tävlingen.

– Vi uppdaterar redskap såsom spjut, kulor, ribbor och ställningar. Efter Kalevaspelen kommer alla som använder planen att kunna dra nytta av de nya redskapen, säger Lehtonen.

Evenemanget kommer att påverka trafiken i hög grad, och tillfälliga trafikregleringar och parkeringsområden har redan planerats under en längre tid. Mer information om detta kommer att tillhandahållas närmare evenemanget.

Kalevaspelen sträcker sig även ut-

anför Karlsplan.

– Gångtävlingarna för både damer och herrar kommer att äga rum på den nya gång- och cykelbanan i den vackra havsnära miljön vid Metviken, säger Lehtonen.

Under Kalevaspelen tävlar både nationella toppidrottare och lovande unga talanger. Tävlingen äger rum mellan Europamästerskapet och de olympiska spelen, så det är möjligt att vi på Karlsplan också kommer att få se finländska medaljörer från friidrotts-EM i Rom. Dessa FM-tävlingar är också en av de sista möjligheterna för idrottarna att uppnå kvalgränsen till de olympiska spelen i Paris.

– Vi hoppas att Vasaborna redan nu markerar Kalevaspelen i sina kalendrar och samlas i stort antal för att följa tävlingarna, säger Lehtonen.

RYSSLANDS OPROVOSERADE ANFALL MOT UKRAINA

Budapestavtalet 1994

Budapestavtalet 1994: Att skydda Ukrainas gränser

Efter Sovjetunionens upplösning befann sig Ukraina i en avgörande fas i sin historia, då landet sökte självständighet och suveränitet. Budapestavtalet framträder som en symbol för internationellt åtagande att skydda Ukrainas territoriella integritet.

Undertecknat 1994, var Budapestavtalet om säkerhetsgarantier en betydande diplomatisk pakt mellan Ukraina, Ryssland, USA och Storbritannien. Kärnan i avtalet var ett viktigt löfte: att undertecknarna åtog sig att respektera Ukrainas suveränitet och befintliga gränser samt att bekräfta sitt åtagande att inte agera aggressivt eller hota med eller använda våld mot Ukrainas territoriella integritet eller politiska självständighet.

Avtalet representerade en betydande diplomatisk framgång för Ukraina och erbjöd försäkringar i en tid av osäkerhet och sårbarhet. Det skapade en ram för Ukrainas säkerhet och stabilitet, förankrad i de stora globala makternas gemensamma försäkringar.

Men Budapestavtalets betydelse skulle prövas under de följande åren, särskilt i ljuset av Rysslands annektering av Krim 2014 och dess fortsatta inblandning i konflikten i östra Ukraina. Dessa händelser belyser de komplexiteter och utmaningar som finns inom internationell diplomati och väcker frågor om effektiviteten i avtal som Budapestavtalet i en snabbt föränderlig geopolitisk miljö.

Efter Rysslands handlingar framfördes krav på att undertecknarna av Budapestavtalet skulle hedra sina

åtaganden och vidta konkreta åtgärder för att stödja Ukrainas suveränitet och territoriella integritet. Men svaren från det internationella samfundet var varierande, vilket speglade olika intressen och geopolitiska beräkningar.

För Ukraina fungerade Budapestavtalet både som en källa till hopp och frustration. Trots att det utgjorde en viktig del av dess säkerhetsarkitektur, visade vissa undertecknares misslyckande med att uppfylla sina åtaganden begränsningarna i diplomatiska försäkringar inför en beslutsam aggression.

Trots dessa utmaningar består Budapestavtalet som en symbol för internationell solidaritet och nödvändigheten av att upprätthålla principerna om suveränitet och territoriell integritet. Dess arv fungerar som en påminnelse om den varaktiga betydelsen av diplomati för att lösa konflikter och främja fred och säkerhet i en alltmer sammanflätad värld.

Ryssland respekterade inte Budapestavtalet

Budapestöverenskommelsen från 1994 var ett avtal mellan Ryssland, Ukraina, USA och Storbritannien. I avtalet förband sig Ryssland att respektera Ukrainas suveränitet och territoriella integritet, inklusive gränserna. Avtalet var en viktig milstolpe i utvecklingen av den europeiska säkerhetsordningen efter Sovjetunionens fall.

Men Ryssland har inte respekterat Budapestfördraget. År 2014 annekterade Ryssland Krimhalvön, som tillhörde Ukraina. År 2022 inledde Ryssland en fullskalig invasion av Ukraina, vilket har lett till en humanitär katastrof och tusentals dödsfall.

Det finns flera skäl till att Ryssland inte

har respekterat Budapestfördraget. För det första har Ryssland länge haft en imperialistisk syn på Ukraina. Ryssland ser Ukraina som en del av sin "historiska sfär av inflytande" och har motstått Ukrainas strävanden att bli ett oberoende demokratiskt land.

För det andra har Ryssland blivit alltmer auktoritärt under de senaste åren. President Vladimir Putin har konsoliderat sin makt och har undertryckt all opposition. Detta har gjort det svårt för Ryssland att samarbeta med andra länder i god tro.

För det tredje har Ryssland en revisionistisk syn på internationell rätt. Ryssland anser att det har rätt att använda våld för att uppnå sina mål, även om detta bryter mot internationella lagar och normer.

Rysslands brott mot Budapestfördraget har allvarliga konsekvenser för den europeiska säkerhetsordningen. Det visar att Ryssland inte är en pålitlig partner och att det är villigt att använda våld för att uppnå sina mål. Detta har lett till en ökad spänning i Europa och har gjort det svårare att bygga en stabil och fredlig säkerhetsordning.

Det är viktigt att det internationella samfundet reagerar starkt på Rysslands brott mot Budapestfördraget. Ryssland måste hållas ansvarigt för sina handlingar och det måste finnas tydliga konsekvenser för dess aggression. Det internationella samfundet måste också arbeta för att stödja Ukraina och för att hjälpa landet att återuppbygga sig efter kriget.

Budapestfördraget är en påminnelse om vikten av internationell rätt och av att respektera staters suveränitet och territoriella integritet. Rysslands brott mot fördraget är en allvarlig utmaning för den europeiska säkerhetsordningen och det är viktigt att det internationella samfundet reagerar starkt och tydligt.

Vår tidning för ett år sedan:

Nr 17 Söndagen den 16 april 2023

Wasa Dagblad - en modern tidning med layout från 1870-talet. Då hade de flesta tidningarna detta format, motsvarande A4, och 4 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det finns mycket att läsa på 4 sidor. Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar, hämtade från Nationalarkivet (dig.kansallskirjasto.fi). GPT3 gör en del av det rutinnässiga redaktionella arbetet. Wasa Dagblad utkommer tillvärdare på söndag morgon, men vår strävan är att den skall utkomma alla dagar så småningom. Tidningen kan läsas gratis på nätet, tryckta lösnummer kostar 1 €. Annonspris 6 €/spaltmillimeter, men standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 50% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminsas sedan till spaltbredd 46 mm. Ifall annonsen inte ryms med kontakter vi (utrymmet är ju begränsat). Chefredaktör Hans Björknäs. Post: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Wasa, telefon +358-40-5462455. E-post: wasadagblad@gmail.com

Satu Rämö gästas Vasa 10.5.

Den isländsk-finländska författaren Satu Rämö gästas Vasa och berättar om sina böcker den 10.5 kl 17.30 i Dramasalen på stadsbiblioteket. Hon har skrivit flera böcker, bland annat en guide för blivande författare.

Hennes första deckare med en gnutta isländsk mystik var Hildur och nu har fortsättningen, Rósa & Björk, kommit ut. "Ett märkligt mord äger rum i de avlägsna isländska fjordarna. En inflytelserik kommunpolitiker hittas skjuten ihjäl i en skidbacke. Under utredningen av mordet ställs detektiven Hildur Rúnaradóttir, som surfar på Atlantens isiga vågor, och Jakob Johanson, en finsk polispraktikant som har börjat sticka tröjor, inför en svår fråga. Är det värt att ta reda på alla hemligheter?"

Sanna Marin förlorade inte valet för att hon var kvinna

Dr Federica Caso, föreläsare i internationella relationer vid La Trobe University, varnar för att en växande militarisering över hela världen på grund av Rysslands invasion av Ukraina kan innebära osäkerhet för alla kvinnliga ledare runt om i världen. I den engelska tidningen Guardian förklarar hon:

"Sanna Marin drev på för att Finland skulle gå med i Nato ... men generellt sett tenderar väljar-

Sundom kyrka är en byggnadskonstnärligt värdefull träkyrka och den enda träkyrkan i Vasa. Besökarna möts av en varm, hemtrevlig och värdig atmosfär som kyrkan skapar. Ursprungligen byggd som bönehus 1929 invigdes kyrkan senare samma år. Den stålglänsande kyrkan är ritad av byggnadsmästare Oskar Berg. Påsksöndagens gudstjänst televiserades från kyrkan och kan ännu ses på Arenan.

na att se män som mer pålitliga när det gäller försvar och säkerhet", säger hon.

Tidningar som Guardian kan ju inte alltid ha rätt. Och nu har tidningen nog fel. Sanna förlorade kampen om statsministerposten, inte för att hon var kvinna utan för att hennes politik inte var bra för landet.

Coronavaccin som nässpray

Ett helt ny typ av vaccin utvecklas i Finland. Det ges i näsan och verkar ge ett gott skydd mot corona, berättar tidningen

"Mediutiset". Redan detta år kommer man att inleda kliniska prövningar. Samma teknik kan kanske senare användas mot andra smittosamma sjukdomar. Till exempel kikhosta.

Vaccin mot diabetes

Ett vaccin mot typ 1 diabetes utvecklas också i Finland, berättar "Mediutiset". Ändamålet för detta vaccin är att förhindra uppkomsten av diabetes hos unga. Det anses att ett virus, Coxsackie B, kan orsaka att denna genetiska sjukdom bryter ut. Genom att vaccinera mot detta virus skulle

man kunna förhindra ett stort antal diabetesfall. Men många undersökningar behövs ännu innan detta vaccin kan användas.

Och vaccin mot cancer

Inom 10 år kommer det att finnas vaccin mot vissa cancerformer. Vaccinet kan förhindra dessa typer av cancer, men också bota vissa elakartade tumörer, skriver Iltalehti.

Nikotinpåsar får säljas fritt

Starka nikotinpåsar, så starka att de definitivt är hälsofarliga, får nu säljas fritt. Detta efter att de inte mera klassas som läkemedel, och ingen lagstiftning förbjuder handel och import. Men en lagändring är på kommande.

Tidigare fick endast påsar med 4 mg nikotin säljas. Nu kan man sälja påsar med 100 mg vilket är direkt hälsovådligt och kan orsaka behov av sjukhusvård.

Ohisalo avgår

Maria Ohisalo meddelade den 10.4 att hon inte ställer upp för omval som ordförande för de gröna. Efter valförlusten behövs en ny ledning för partiet, säger hon.

Kommunalgården flyttat

Kommunalgården i Korsnäs har nu flyttat till andra sidan av Strandvägen. Kommundirektören Christina Bässar är nöjd med det nya huset. "Superfräscht, fint och ljust".

Hastighetsbegränsningar upphör

Denna vecka, och senast till slutet av april, kommer hastigheten på många vägar att höjas från 80 till 100 km/timme.

VÄLLEVNAD

Kommerserådet Y. i en av Finlands norra kuststäder nekade sig i allmänhet ingenting. Med en nästan osviklig regelbundenhet förflöt hans liv under avtandandet av festmiddagar och festsupéer, då och då avbrutna av festfrukostar. Följderna av detta lindrigt spartanska levnadssätt gjorde sig omsider märkbara. Kommerserådet Y:s hälsotillstånd lämnade anledning till diverse anmärkningar varför han beslöt att avresa till doktor Westerlund i Enköping. Hans hustru, som även hon ej ratat bordets hävor och därför ej heller var vid full vigör, följde med.

Väl i Enköping uppsöktes doktorn. Efter de obligatoriska vänt-timmarna eller dagarna fingo de omsider företräde inför den mäktige. Och utlade sina krämpor. Längre och omständigt. När de hade slutat sin litanian steg doktorn upp från sin stol. Talade och sade:
— Diagnosen är vällevnad — — fem kronor!

VÄDERLEKEN.

Den känsliga damen:
— Jag känner alltid på mig när det blir regn, i benen och ryggen.
Den känsliga herrn:

HUMOR FÖR 100 ÅR SEDAN

— Jag känner också på mig alla förändringar i vädret. Häromnatten vaknade jag av att barometern föll!
— De' ä' väl inte möjligt!
— Jo, ser du, den föll i golvet.

ÄNKA

Läraren frågade: — kan någon av Er förklara mig vad »änka» betyder.. — En änka, svarade lilla Anna, är en hustru, som levde så länge tillsammans med sin man, att han dog.

SIMTÄVLING.

Lille Karl var med sin mamma på simtävlings. Nu följer — sa' mamman — 100 meters bröstsimning för damer. Lille Karl: — Mamman — är det förbjudet att använda armarna?

EINSTEIN

— Har fröken läst Einsteins relativitetsteori?
— Nä, ja väntar tills den kommer som film.

SETT MED EGNA FÖTTER

— Jag har en god vän, som brukar säga att man aldrig vet något om nånting, förrän man med egna fötter har sett var

skon klämmer.

Brevbäraren

»Var har du varit, min lilla älskling?»
frågade lilla Alberts mamma, då han kom hem efter att ha varit försvunnen ett par timmar.

»Ja ha vari ute mä Kalle å Olle å lekt brevbärare», svarade älsklingen.

»Jaså! Hur gick det till då?»

»Jo, vi gick omkring i alla husena häromkring och la brev i alla lådorna.»
»Men var det verkligen riktiga brev?»

»Joo då!»

»Var fick ni dem ifrån då?»

»Joo, ja hitta dom i mammas skrivbordslåda. Den stod öppen, och de var så fina och där va en hel bunt å di va' ombundna mä skära sidenband.»

Konstmöbler.

Den förstående kunden: „Ja, jag erkänner gärna att dom här moderna stolarna ä rysligt fina å eleganta, å vackra å konstnärliga, å utmärkta på alla sätt, å ja tycker så förfärligt mycket om dom men ja begriper inte, hur man ska kunna sitta i dom!”

Nödvärdigt ont.

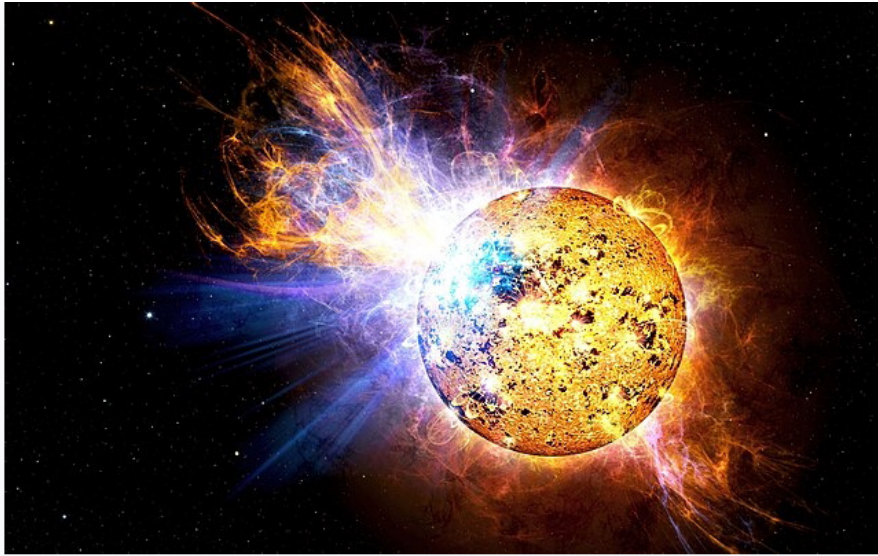
Vad är det här för ett hus?

Förra veckans hus
Salteriet i Svedjehamn, Björköby

PhotoScetch

Veckans astronomiska bild:

Nasa EV Lacertae 250408.jpg

Featured image of NASA. Explosión de EV Lacertae:

For many years scientists have known that our sun gives off powerful explosions, known as flares, that contain millions of times more energy than atomic bombs.

But when astronomers compare flares from the sun to flares on other stars, the sun's flares lose. On April 25, 2008, NASA's Swift satellite picked up a record-setting flare from a star known as **EV Lacertae**. This flare was thousands of times more powerful than the greatest observed solar flare. But because EV Lacertae is much farther from Earth than the sun, the flare did not appear as bright as a solar flare. Still, it was the brightest flare ever seen from a star other than the sun.

What makes the flare particularly interesting is the star. EV Lacertae is much smaller and dimmer than our sun. In other words, a tiny, wimpy star is capable of packing a very powerful punch.

How can such a small star produce such a powerful flare? The answer can be found in EV Lacertae's youth. Whereas our sun is a middle-aged star, EV Lacertae is a toddler. The star is much younger than our sun, and is still spinning rapidly. The fast spin, together with its churning interior, whips up gases to produce a magnetic field that is much more powerful than the sun's magnetic field.

 Casey Reed/NASA

 Public domain

Han; „En flicka bör inte uppmuntra en man att fria, om hon inte ämnar att säga ja.” Hon; „Men det kanske är det lättaste sättet att bli av med honom.”

En sparsamhetsvän.

Olle: „Mamma du, sa' inte pappa att vi behövde spara?” Mamma: „Jo, min gosse.” Olle; „Tänk du, mamma, om vi skulle spara på ricinolja.”

Vänkritik.

„Nå vad tycker du om den här duken?” „Jo, den är nog bra, antar jag. Jag kan bara inte riktigt se den för all färgen som du smetat på.”

Nog.

Bankdirektören och generalkonsuln: Jaså, herrn vill gifta sig med min dotter. Men herrn känner ju henne inte.” Friaren: „Nå, men ja känner herr generalkonsuln.”

På maskis.

„God afton, fröken! Får jag bjuda på supé?” „Ingenting annat?” „Jo, frukost med, om ni så vill!”

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt kommer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till:
wasadagblad@gmail.com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dagstidning. Annonspriset är 6 €/spaltmillimeter. Standardannonser är billigare (25mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 30% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminskas sedan till spaltbredd 46 mm.

Wasa Dagblad
wasadagblad@gmail.com

Nästa vecka:

Photo Supplement

Eero Järnefelt (1863–1937)